

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De vita Francisci Xaverii, qui primus e Societate Jesu in
Indiam & Japoniam Evangelium invexit - Cod.
Ettenheim-Münster 188**

Torsellini, Orazio

[S.l.], nach 1607

Liber primus

[urn:nbn:de:bsz:31-115990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115990)

S. Francisci Xaverij Vita
Horatij Turcolini l. I.

6. Conditio munditior et castimoniu. - - - - - pag.
7. Crux, et Evangelium pauperum salutis studiu. - - - - - pag.
8. Obedientia & Humilitas - - - - - pag.
9. Magnitudo animi, Divinaeque fiducia. - - - - - pag.
10. Nec caritas et proximum - - - - - pag.
11. Cunctos gravitate iuncta - - - - - pag.
12. Prudentia et procepta Joanni Collegij Rebe.
si et Gaspari Belgae tradita - - - - - pag.
13. Procepta Joanni Braccio alijq; socijs data. - - - - - pag.
14. Praepositos ac superiores Societatis quales
requireret - - - - - pag.
15. Quales esse oportet homines in Societate. - - - - - pag.
16. Commendatores Societatis quales exalaret. - - - - - pag.
17. Ut forsaver Societatis quales exingeret. - - - - - pag.
18. Cultores animorum quales optaret. - - - - - pag.

Horatij Turcolini

De vita Francisci Xaverij

Libri Primus

Praefatio.

Francisci Xaverij viri ad Indiae partem
ultimamque Orientis saluberrimi vitam omni
bus sanctimonie notis insignis memoria
prudente consilio est. Is quippe ex modesti
Sponsi Josephi Parentis Nobili discipulus
fuit, exstitit Magister, et in India, Java, alijsq; Barbarorum ex
pugnibus, ubi primus in Societate, vel plani
num laboravit, ad sua Indis in caelum, so
cietate in Indiam aperiret. Ita quae in
Societate

Societatis

3° Francij Laverij vita.

Horatij Turresian. S. I.

Societati decur atque qui illustre socijs exemplis
reliquit. Lavinia pulcherrimam eiq in omni genere
virtutum efigiem nostris hominibus proponi cum dia
aniversa sollicitudine non immerito exspectabat. Quip
pe cum illustribus majorum exemplis quaedam ex re
gijis viris flamma crescat in pertore, quae de dei
non potest esse quam praestantem illorum in tu
tum auctoritate imitando. Equidem aucto pra signa.
Laverij facta aliorum historijs sane magnificis
intenta: caeterum aegre admodum ferendam am
plij XXXV annorum spatio nemine extirpato
qui omnibus ornatu veritatis vita pueris
adulaviri mandanda censeret: tamquam ut
se frugifera provincia aut alteri demanstraret
aut sine deperiret. Itaque super cum me et a
multitudine hominum sermo, ad vero se perie
rit auctoritas ad hoc opus imitariet, hanc
quaeque abui, talis posse me, quod posse ei
fermores. Feci igitur non modo non inuitq,
aemulata abent, pro mea aega Laverium
veneratione, ut scilicet operis tanti viri ma
moriam prodece posteris, efficiere, ne, si qua
modo posse, ut vir immortalitate digno
quod unice meo redding in celo, in meis
inroque, hujus, non igitur in. Scivum
mentibus, necesse. Ac mihi quidem non tal
humanae quam Divinae virtutis fieri videtur
ut laboris, spina eiq uita ratio eo potissimum
tempore nostris hominibus expronatur, cum
de regionalibus ab illo cultis maximas percipi fru
gorum omni

vita.
 S. I.
 reus ex
 in vni
 proprii
 pedo
 quid
 abse
 in ill
 dicit
 lani
 m. f
 are
 r. v
 l. l
 eri
 ar
 d. h
 quid
 non
Haverium
 trahi
 ce
 tate
 do
 in
 d
 co
 v
 in
 ger

Horatii Turiclimi
 Haverii vita

gas videmus omnino. Nunc qui prope complures
 Japonia Dynastar Regum, seu hinc fere populis
 ad Christi religionem tradunt, et in sinas libal
 quam Sabana calliditas undique septul atq. stant
 lural tenet. diuinitus Euaggelii pueritiam, ali
 quando pale a huius auct. Quod uerumq. pro
 facto reuandim Peum Haverii potissimum ac
 ceptu referre debemus, qui iustis hominibus
 non solum ad illam gentem conversionem, sed
 prebuit duce, sed etiam proline ac fante id nego
 tium tradidit. Hinc uirtus ego vita sua uariam
 atque multiplicem sentire aggredior, uoluntate
 utique maxime quam facultate, nec ta satisfi
 cendi spe, quam studio obtemperandi. Ca
 rum simul Transilua deprecatore, cuius cura
 hic a me suscepta est labor, simul diuina obe
 dientia ui subitur, futurum opero, utq. uiray
 animo, et ueray exornationi hominum aliquam
 forsitan ea parte, respondeant. Quod si am
 qui nequero, illud certe assequar, et meo
 lare uelut inque pulis ad idem opus studia
 exuta alium. He qui uel, ut unque uis, in
 uobis panisq. optimo pateat, et sanctissimi
 uiri memoria, quantum in me fuerit, consulta
 spe. Perserui enim forsate, ut prosperitas in
 tollit, cuiusmodi in senectate tanta in defectis
 illy, uis nouum Christianum exhibent sero:
 ex qua natus ille adque experient agrico,
 qui sens uisul semina pias, refulerit uis ead
 haurire manipulos pros. Effi uel uisul
 uisul

J. Francisci Xaverij S. I.

Horatii Tursellani S. I.

nostris magis compli fuit praeterea Francisci fa-
Eiora fatis expunere quam moudare litteris:
ego tamen ex ijs quo ceteris, quaeque ad manus
vires pervenerunt, multaxat illis form ceohtis rem
pasta auctoribus, qui futuro aut uiderant ipri
huc ab ijs, qui uiderant, accepimus. Ac de pri-
ma eiy astate mentiturque pauca quaedam exponit,
quae ex Martino Azpilqueta Nauarro nomine
cum prohibita tam doctrina inalyto, uidebo Xa-
uery cognato, etque tunc familiaris G. aequi,
pauis ante eiy obitum mentitur ipse cognoui.
Reliqua autem uita facta familiarior Francisci
ipri, praeis quidem cum minus clara opat eiy
uistiq, negligentius obseruauit: Deinde ueris
ul illustris ipse coepit, accuratius Lusitani Regis
imperio conquisita litteris prodderunt. Vito
factus est, ut non a qua omnes eiy uita partes
uirtutibus ac factis instunt, habereiq. Nec
dubito quin, de ijs, qui P. N. Ignoty uono
uenuit uitam, Xaverij tyrocinium, pindlype
ula efforescentes uirtutis operas, magna in
prope nota, minus inuicetatis prohibita sine
fortinabilibus ad illa, quae pba dare gessit
in India. Vemim hoc mentuisse oportet, & ex
illo tyrocinio Xaverium factum Christi exti-
tisse, uirtute, nec oportuisse eiy facta, quaequa
uistiq. De causis narrata aliter, huius, ueti-
eioi suo. Sed iud Francisci uita ab eiy genera
eiy permagna uis est in uiam partem, uida
mum.

Francisci Xaverij, geny, indolis, curiois
Capitulum I.

In altiori Navarra parte, que vocatur ad Arpa
ma, sub Pyrenaei radicibus, Xaverius in speluncam
est ritu & opere mundum, perconsultus ac genti-
lia fides, Xaverius familia: ubi Francisci Do-
netij immortalia hodieque visuntur. Castellum quo-
pa, gentis more, ferre nobilitas tantis. Et ha-
uend' haud procul admodum Pampelone au-
best nobis regia Navarra. Francisci majoris
bella virtute, eximieque erga Reges suis, sine
multis ac magna devota simul & premia
sibi ac posteris peperimus, haud minus factis
suis, quam regis beneficiis insignis. Materna
geny ingreditur clarum ac nobilit: ut pote minus
antiquitas longissima clarior belis ac virorum
sem, per plurimas deinceps etates, haud diu-
tastata monumentis ab anno prope millesimo
repetatur. Materni aut Mattingi Apsolpa
ta fuit, clarissima familia iam ad paupertatem
redacta, propemodum stirps relicta, vii. non na-
pouit gloria, quam sua virtute clarior. Et
Joann' Xaverium pari splendore ac nobilitate
Virginis, per stem Xaverij generis, dicitur invenit.
Et ea Maria, autem filia, suscepit stirpem et
per familiae stirpem: ut dicitur nobilitas sine per-
Navarra totius familiae in unum forme pacis
capite conjicerent. Et fuit Maria eximia pa-
riter formae ac pietatis, talis sanctitati hominis no-
indigna

Navarra
Castella
yulem
Xaverius
Francisci

Part. insignis. Hanc Joannes Passus sibi matrem
 horatij Tursellii homo genere optimo maxime vero
 doctrina et prudentia nobilitatis, idem, quod Jo-
 annes Rex Navarra gratioribus in panis
 consilijsque regis longè primus. Qui socius hortor,
 ex Torro capitalis patris amicusque in Navarra
 doctore in plura coringis in d. c. i. g. p. h. e. l. e. i. o. n. i.
 quam pater matrimonio utri, socer in magis com-
 hinc genti, quam sua. Nuptibus enim ex Maria
 liberti: inter quos Transfus hoc noster fuit
 genitis, grauis eius animi in eisdem cura, duor-
 tantissimis Navarra familia, in doctrien-
 ter et interitu vindicandi. Ergo statim post ha-
 cito gentis sue nomine: quareque nec duntaxat
 nec ob eorum: transmittere gentilitia coniu-
 gis sua nomina liberis suis, postorique. In-
 circa eius filij, paternis cognomine omisso, partem
 Appellatib, partem Hamerij appellati. His
 igitur parentibus ac maioribus Transfus
 Hamerij nascitur, Joanne Rege Navarra, Inno-
 centio VIII. Pont. Max. anno post Christum
 natum milites M. cccc. xcvii. Transfus quidem
 natu minimus, sed, lingua alder David juniori
 parentibus destinatione manens. Nec uero
 illi ad doctriam sententiam fastidij adiu-
 merita vel Divina vel humana lingua defuere.

143. Itb inuocabulis in sine optimorum parentum
 educaty pueritia agit ac comendat sanctissima
 disciplina: namque eius abatem plaris ma-
 gistrorum cura ij artibus duntaxat, quibus
 ingenia

S. Francisci Xaverii Vita.

Stanley Turbelloni d. 1.

ingenia ad summum eximatur deus. In hac
 in eo rara indoles animi, egregia corporis for-
 ma, constitutioque, magnus et vive ingenium
 studium litterarum, et aptus puerorum; non
 vulgare. Nichil illo probatur, nichil festinans, nihil
 comit. Quibus ille rebus assererebatur, ut notis
 signis que carus esset. Nec multoties eodem
 tempore carior fuit, quam celestibus. Valit-
 lunt argumentis est, quod in tanta affluentiâ
 Virgi rerum, inventa, paupertate, psalava specie hu-
 manâ, totique corporis adulescenti pulvere apuditate
 sanctitate, sui potens fuit. singularique Dei bene-
 factio virginalis integritatis sine macula illi-
 labung, servavit: ut celestis ille sponsus qui pa-
 tris ritz, inter litia, iam tum uideretur coram in
 cap: 2. eo rade sibi delogisse. Amabat, ut fit, estimat-
 ma ingenium, unumque ad sapientiam patris
 postea auipendos, tanquam pueri solus, diligentius
 preparabat. Igitur conemptis militariis fra-
 trum uiribus ad domesticum armorum deus
 prouit. rouscantis, institutus tenuit: ac sine reenti
 patris exemplo caritatis, sine scientia dulco-
 dina delimitis, sine otia. Quibus instinctis in-
 flatu, dulcedine gloria bellis præstatis audi.
 Sed interuenit coarsissimus studiis, nihil matris
 honorem cupido. Et enim f. ut cetera virtutibus
 ferò canda est excellentia, et illa ipsa quibus
 dirigitur, genens haurit spiritus: quinque
 ring ingenio magna quodam ad alta perlatu
 ut pueris

stis materiam
 mensurâ vari
 demq, quâ p
 erant in paucis
 si sicut hodie
 in Franciscum
 asphal, feliciter
 e si uisio com
 erant et Maria
 hie notis fuit
 id rura, dicit
 ray in hiberni
 ro studiu postho
 qual uel illam
 adhibita coniu
 post hoc ipse, dicit
 ne omisso post
 spectabili his
 Franciscus
 Xaverius, puer
 uel Christi
 Franciscus quid
 r. David, puer
 e. Nec uero
 a pueri adie
 uel quæ de se uen
 a puerorum
 de puerorum
 tem pueri ma
 uel, quibus
 ingenua

Francisci Laurij Vita
Horatii Turpilij S. S.

ut finitima deus, quod amplius a majoribus
ferat, maior et magis prosperis suis tradere
Deceat itaque monumentum autem proficere
que ad dignitate, quippe argendas videri
facere, sibi parare, conatibus spero magis
quam salubri.

Parisijs ab Ignatio Loyola ad studium
pietatis convertitur.

Caput II

Academ
venerabilis
vires
vires

Est aliter responsum Patriciorum Academia non
solum uetustate, fama que sapientie inclita,
sed etiam de magistrorum prestantia, diuersitate
tenetque pariter in animis celebri, acerrimis uirtute
que ingenij eo uoluerunt, ut inde refer-
rent emulatio, eximie fama. Franciscus
eius haud sicutis auilior, quam gloria, ut
sumum satis imbutus litteris. Cibi uirtus
Lutehia ipse inique iter contempsit. Ludo

colle ut premium peruenit, in Collegium S. Barbarae
destitit, iuxta discipulis ne florenti pri-
mum adscriptus, tota S. Philosophia tra-
didit, faulius deinde ac tutius opera. Prin-
cipium nam rem scientia datur, Mayo in-
cepto adhibet maximam rem affectum
constant. Non illud arduum frangeat
labor, non ludus in uoluptate, non uoluptas
tar, uicariaque luteia a uicij piper uas
uertebant, ab instituto cursu, uel retar-
dabant: contraque in tanta Gymnarij pro-
quentia pro iustum ingeniorum emulatio, maxi-

quibus habitis

J. Franciscus Henricus Vita

Anno 1548
 Hunc Authorem videmus innotuisse
 nelem. acerrime fuisse. Haec verba rem
 illi euentus. Philosophiae usus ut suspensio,
 sic solutio unquam non doctorum plebem, sed
 de innotuisse dicitur. Nam, Gymnasii
 moderatione indigent am eorum p[ro]hibet
 suam, de more Philosophiae magis innotuisse
 et innotuisse vultus est. Philosophiaque tra-
 denda p[ro]p[ri]e, Aristotelem Philosophiam publicam
 nec sine iure, aliquando explicant. Inde
 animi a naturalibus rebus ad diuina uerba
 Theologiam persequitur eadem vel omnia
 ardore, uel tenet inha. Inter hos Fran-
 cisius innotuisse inter alios, ut sit, subleua-
 tio, et dispersionis uitibus, extra modum p[ro]
 p[ro]hibet. Monitum res Ioanne Jasso
 patet, ut de illa domo reuocando agitare.
 Erat Henricus fortis maior, nata Genua
 p[ro]hibet Hispania nobilis / Antip[ro]hibet
 Jassam, virginem, quas ore p[ro]hibet inha
 asperitatis p[ro]hibet p[ro]hibet, Uino
 p[ro]hibet innotuisse / p[ro]hibet innotuisse
 ouenta, et gemitus innotuisse p[ro]hibet innotuisse
 eges futuri, euata diuinitis, Jassam innotuisse
 p[ro]hibet innotuisse innotuisse, ut p[ro]hibet p[ro]
 Jis innotuisse maximam uirtus exortum
 asperitatis p[ro]hibet omnia, uer omnia
 p[ro]hibet, etiamsi d[omi]ni p[ro]hibet in notisse
 p[ro]hibet innotuisse p[ro]hibet erat, quippe illam
 L[ic]et innotuisse innotuisse, p[ro]hibet innotuisse
 p[ro]hibet innotuisse. Erat innotuisse
 Littera

Aristotem
 Parisi public
 interpretatur.
 Stud et theo-
 logic.

Vultinatio
 de eius lego-
 notabile in not
 ut libe

in Franciscis installo tortor uaticationis, qua
 quo acinile tempore composuit eumque. Inter
 duros filios, cuius eximium pariterque, imple
 ratum habebat, praedicatione crebris, nece pa
 rior subinde Judaeus Franciso ab uale
 subministrant. Ceterum cum Franciscus
 diuinitatis obsequi, quam solutus mentis
 phidia sicca, Diuina ad humana refer
 praemia, inanis eius confectionis ar
 te huius intercedat: uominemque acutum
 gloria ad gloriosius proe fuit, ut cum
 curricula uoliquam uaduat. Vera
 batur Franciscus paulo ante diximus: /

in collegio S. Barbara. Contubernales habebat
 Fabius Allobrogem, mirum ingenio, quam
 genere nobilitatem. Eius tempore Ignatii
 Loyola s: is qui postea Societatis Jesu parous
 & auctor fuit: / iudicium optimamque
 artem iama Latetia profecto, ad Phi
 losophiam primum, inde ad Theologiam ap
 plicuit animum. Ignatius ut in Fabium
 Franciscumque inuicem, contaxit eos coloziter
 s: ut fieri solent: / ingeniorum prouiditque
 Familiaritas eorum similitudo. Denum Ignatii ab ipse in un
 um Ignatius tuberni uitaque societatem benigne recepto
 gratiam ubique bene uulatum retulit.
 Eximia quippe in ambobus indole ingenij
 animaduorsa, ambarumque sensibus perspe
 ctis, pualatione cor offiis delinere, subtribus
 praecipis pro renata exultare, atque ad
 Christiana uita perfectionem allicere uer
 Ignatii monita, pit. Reputarent secum non ad breuem hanc
 et miseram

S. Francisci Hauvrij Vita.
Horatij Tarsollensis l.

19

1 Et mirram vitam nutum esse homi nem
 2 immortalis animo predictum, sed ad rompi
 3 ternal illam beatitudinem: Et memores, quod unquam
 4 oculis viderent mortalibus non talia ad fru
 5 entum utendum tradita, quam propostita
 6 ad cognoscendum detigendumque Deum eter
 7 nis hic propriis bonis condita et commodata
 8 dixerunt leviora. Quid enim prodesse homini *Mutth.*
 9 si vivens, cum mundum laetetur, animo vero
 10 suad detrimetur, non gaudet. Jam si ipse Dei
 11 filius corbis, omnia salutis praesidia reliquisset
 12 Thersites, quid tandem consilium esse,
 13 sine his munimentis inter infesta hostium
 14 tela aerarii? Quocirca subinde et si ipse non
 15 audirent, si solus quoque die decurreret,
 16 Confessionis et Eucharistiae animum salutemque
 17 suam communitatem, quippe calcipiens huius
 18 armis testor facile hosti resistere, nudos
 19 iugulum daret. Eadem monita haud quod
 20 dam ab utroque auribus, animisque audita.
 21 Tabes, qui humanum nihil magnopere expe
 22 teret, anide vixi puit: ad Francisci animus
 23 simplicitatis cupidinis occupato, ponitur
 24 exclusit. Erat Hauvrij nimium, sed ha
 25 ctabile ingenium, nisi naturalia mala viciosa
 26 tubo contrumperet. Haec ingenti spiritu in
 27 ueni, prodeum proventoribus obliquis ultra
 28 Ignatij dicta, ipsiusque Ignatium corpore
 29 pietatemque eius egregiam petulantur inter
 30 tum illudera. Ille vultu iuveni forcia erat Hauvrij forviti
 31 tentem obsequij omnibus permulcere. Nec Ignatij punitur
 32 fuyra

Francisci Kaurij.
 Viri denique patiensia peruenia. Kaurij
 si: ut erat generosus ad nobilitatem paulatim
 tanta moderatione ac facilitate mitigata
 respexit primum, quem exagidat: ad eum
 enim Divinus tactus spiritus, totum se illi re-
 gendum gubernandumque tradidit. Ceterum
 magni Caesaris, quam nomen liberique animo
 ad Deum auerit. Tabum quidem rerum vix
 tabul utentem, et quadicennium iam ex
 Ignatij prescripto sacra mysteria sequen-
 tem, hanc nigre pellere coactum, ita ut
 codo, ut Christum suum expedire nity se
 queretur. Ad Kaurij ut qui autem imagi-
 narij honoribus, speciebus indulgeret, quam
 quoniam uilem uitam genij amplecti, tanta spiri-
 tui Sto obstruere resistebat, quoniam Christum

Ad Heb. cap. 13.

Quem sequi se speraret, ad eum extra uisum
 eius improperium peruenit. Iuuenis intosa
 pius et factus, ab hac una parte datus erat.
 Eo impensius illud Ignatij fletu deprecans
 a Deo, nec inuicem nissa procer. Tandem assi-
 duit orationibus animi Francisci mollitiam floctis
 inerbant diuinitatis ingenti salutis uera, aliquo
 uo colligit se, et qua in utrumque partem hinc
 cupiditas, hinc pietas subiectionis, inderre
 confert et affirmare facit. Vocante
 Deum audiam, undique Christum uide se
 quor. Ad dnum uita genij et abiectionem erit
 subeundum. Dei uoce uidentem, uita splendo-
 rem nemine retineam in pitulum. Enimvero
 pertulit, et ne si, uocante Deo, remedium, itaq;
 ite in meo indertu uideat. Quis tandem eruit
 a arbitratum probumque perfere poterit. Quis
 iuratur

Francisci Actiosa
 tio de uita uolun-
 ne mutanda.

Mortificatio-
nes

ista est pugna cum corpore. Cum cano uom
pirceat Quo sur spiritum domandum
sibi esse corpus patuit, ne illius retractatio
prouinciaeque Christiana perfectionis in
suo moraretur. Quasi enim uitalas incultas
uerberum, et blivorumque asperitate, ut bon
cupititatu moderatibus, delictorumque nisi
chius, non minus saepe quam aude tam
florante a latu adhibuit, tam in omni
uita. Et fortitudinis eius indole inter pri
mum uita militiam indumentu hanc tenu
bus se prodidit argumentis. In campo sub
urbano adulescent, inter aequales grega

Agilitas corporis

terque suor. Saltu s: uny hui ludus, uoddi
fuerat: liberator se impingere exuens, ali
quando corporis agilitate, qua reliquis lon
ge antebat, mirum sibi plauerat. Igiter
ubi resiquit, leuem noxam, minimeque deu
farram, uindicant grauissim multorum

Membra funi uolitionum
perfrangit

supplicio. Dies quippe aliquot eo
timor excipit, noxys membris frangula
non sine uari dolore constictis. Eodemque
tempore animo quoque electione uiginti
dam uolui, assidua ueris pietas mortificatione
exercuit mentem, ut proinde magnitudo
in prosperum & animus cohiberet et uigil.
Nec minus ad mouet excitanda, quoniam
ad uulgam erudenda, uenerit dominus mo
tus. Inter ipsa: huiusmodi. Dicitur enim
rerum pios commendationes s: quae exercitum
spiritualium uocant: et cum minus offerenda
ac redianda uoluntatis uim fume debilitare
atque comprimere conaretur, primum uoluntatis
illud pu

Transmissi Haecij

Vobis se deo ob
stringit.

sub sacrificium Misorum, et undeque quibus
quidvis alacris, vobis unquam, Deo dimittit
se se. Vobis summa sunt, uti vobis
Theologiae, rerum omnium possessio
ne exenti, in paupertate perpetua divina
gloria inveniant, salutisque animarum:
ut ad verba dei Hierosolymam naviga-
rent, opera Turciam conversioni vel cum
aperto capitis periculo darent. Si quis
forte casu id vultum impeditur, non in
summo Pontificis contendent, quinque, ope-
ram Pontificis Max. ad animam salutem
atque animam, sine ulla temporis diminutione
exceptione, nulla facta vobis aut huius
mentionem deferrent. Vobis unquam
tione non sed per eadem nota sapienter
instaurandi nos excipit. Ut vobis vobis
notum instantibus innovaret omnium
memoria religionemque, non eo solum in
no huius fidei nota, sed eadem, quod in
toto studio causa fuerunt, quod anni
eodem die, loco, et in omnia, parte in alacri-
tate fructusque renouamus. Ceterum Haec
vobis hoc audire id per famulatum illos
fidei usurpabat, quo certum experientia
frequenti vobis renovatione vobis
sua vobis vobis in vobis renouamus. Haec
huc quidem vobis vobis vobis in
pido nihil in vobis vobis vobis in
Sed in vobis vobis, non vobis vobis vobis in
vobis vobis vobis, vobis Christi vobis vobis in
vobis vobis vobis vobis vobis vobis in
vobis vobis vobis vobis vobis vobis in

Annua instauratio
notorum.

Frequenter notorum
renouatio

Vobis vobis vobis

Venerari non sine magna corporis
vexatione conlabidit.

Cap. 1111.

Paululum jam aberat a meta Theologiae Theologiae cur-
 ra meci in Italiam demigrandi fuit. Consumabaturque
 honorat jam inter Patres, ut addi ad illud non procul a
 fir dicitur erat ad VIII. Valent. Februarii meta.
 ar anni M. D. XXXVII. Venerari ad
 Ignatium usque eo certis de causis auderet
 seruit se pariter conferrent. Intercedum pra-
 pterita profectio expedatur die. Carolo
 Carac contra Gallor arma ferente, inquit
 in Gallia bellum exarsit, qui carus confidit
 itor a natural, omisit Theologiae cursus
 cursum eundi una. Agre subiecto dicitur
 sed tamen sapienter, eam iactura stultit-
 hant pulcherrimamque doctrinam studium Dei
 causa persequi, quam relinquo. Illibus
 ergo Remorbur alienissimum anni tem-
 pore, rebus omnibus, praeter uaticum
 et scribita, uti uenerat, in pauperes di-
 stribuit, ex composito simul cum prius
 illat se se in viam. Minoris rebus erat satis
 Vestitur plebeius, obsoletusque, sunt uig-
 gantur et sortea, pauperum uidelicet pro-
 rogationum ritum. S. Mariae Corona, Caba-
 lica. Religionis inter Hereticos imbeca, e
 colli suspensa praeferebatur, mania scri-
 ptorum infra perdebat ex hancsa. Solenne
 erat ad uera, uicinisque ex uita laboribus
 recreandos, uilesti parat, uicinas annuam
 solatio, refici cotidie. Saecula dissonant
 committit

Itineris ra-
tio

committero se Deo, in inhorum gratias
 agere. In ipse uia commentari putuum
 utpandis de diuinis rebus, deinde non so-
 nitibus utloqui. Veneris labore ac no-
 lestiam canendis, inuicem hymnis psalmis
 cantibusque spiritualibus, itandi dem
 luare. Hoc potissimum uideo per 20
 Pharingiam ac Germaniam, baltici hu-
 multus declinandi cura Italiam potens
 antumator Gallis imbros; hiberna
 frigora Germania perlatis. Et quan-
 stam pedestri itinere nequaquam accu-
 tus: sed uen ueltra scriptis amster
 perfrigula longipale, totorrimis uis-
 ac stope nio obfatis, glauispa conu-
 / Alger quippe superaderant, propelus
 rigentis gemi: tamen ades longinquus
 arduum, iter peder ingredi et exequi
 uoluntaria in statuit. Auidebat ad Parisi: omis, uide-
 itiacre uigo aqparitatem uoluntaria quidem sed
 res afflicto. uarta corporis afflicto, tantum ani-
 ni ad inuicenda laborisq, supererat.
 Antequam uia committeret se suo animi
 ad patientia exorandi, sine domandi cor-
 poris studio laertor et uocandus inu-
 dom uoluntatis habebat furialis: qui iam
 ob necessitatem in domitius officio, corporis
 agitationem, inhumane circumcurae,
 arbus foedum in mudum iurabant. Tanti
 autem patiendi amor antiqua uigor
 fuit, ut uiam non minus longam quam ex-
 peram ingredientis pedibus, demere sibi
 ta sara

tam rursus neglexerit nimis. Ergo non id
 amicitiam, sed esse sponte per accidens accu-
 ripet per se de se ac difficile, no. oromo
 etiam ad futurorum curamanda accipit
 vel platum. Hoc tamen non in nuptiis
 his, quam in perferendis amicitia per
 sive optati non solum illi simulato, sed
 re porgeant. Quippe cum similitur, ut
 laeant, quas expecta eras, argoris uona
 hion: perahas posse uti et concubidine
 mitigandi. Ceterum uim non modo in uer
 sed in bonas crederet atrocitas illorum
 carissimando, firmata in solitudinem uorra
 non ille quidem animo, sed ueribus desicere
 ceperit. Ad extremum ipse, postquam
 uer dissipulato, uel solum ultra uim pa-
 torat mali, nocentatit, uel uer sicut
 bonique rogat sibi ut ignoscant: se qui
 dem pro defatigatione co roboratum
 sed non ualeat iam mouere uisigim. Mi-
 rari illi primo subito feruili hominis lan-
 quorem: inde ubi pallor ori ruffus intu-
 pini mali uigilantidrem indicant, desiri
 eadem omnesq; suscitari quid talem
 aut eant nouitum. Tenuerit uer uisigim
 paulisper spiritu, quem intus eant dolor
 rostrant rem talem uigilantibus apertit.
 Quorum ut illi patam uicem dolentur,
 cum suspicentes uisigim, uer uisigim, ut
 optam commodissime indorgim sed, quoad
 prumper nis tantu remittat mali. Vbi
 subit quicuisse uisus est, et aliquid uisigi
 se uisim, pedesentim cum id primum
 hospitium

Ex uocatione
 uisigim
 in uia

Francisci Casorii

hospitium deferunt, unquamque medium
reddunt. qui afferta membra sua multum
que contemplari senece promissis, ut multa
quam disperdi non posse, sedum invidi. Nihil
autem, citi apparerent ad me ex oculis, utrum
tamem offensa Italia, et de prolii dispensatione
noquentis sine acerbissimo pœna dolerent.

Ipse si quia morbus aitem, morbi mu-
ta utroque naturam uincubab; attardus ac
pœnenti fœntis aliqum in hœt; ad uiti-
mam parum prospera curatione euen-
tum uentus, nullis Francis aut soluta
pœnibus repellere potuit, ut agris nem-
bris tanto un periculo ut uisuros ma-
nus: ita re non modo infida, sed etiam
intolerata recepit. Inqum Pater sollicitus
incedens, anxios non de Francis hœtium
salute, sed de ratione quæque communi-
tineris, cui magno cum animi inuicem
intempestiuq; hœt pœn uicibus
obpœtas. Et Francis hœt uenior fœit
rum sua causa hœt ueniam orad uera,
quæm sui. Ergo omnes pœntes et
huarant que ad ueniam ueris, et hœt
medium pro re quæque suppliciter inuicem
rare superis que omnes deprecator hœt
pœntes re-ber. Hoc supplicatio iuicem fuit. Supple-
pœntes ueniam et hœt ueniam Pœnt, et deprecator morbo
fuit hœt hœt medium. Mœt hœt, pro
pœntes manẽ Francis sugere reperit
pœntes omnes deprecator excedere: hœt
pœntes omnes, uicem et hœt manẽ et hœt
pœntes pœntes inuicem morbi hœt hœt que
pœntes, remanere. Tum ueniam et hœt ueniam

De pœntes omnes
morbo deprecator
in ueniam.

Diuinitas re-ber. Hoc supplicatio iuicem fuit. Supple-
pœntes ueniam et hœt ueniam Pœnt, et deprecator morbo

28. 28. 28.

nos suam meritis quam continent uisum ut
 his celestis honoris magna uoce gradulini.
 Accurrunt suis uocis delictis uisum re
 quiescent, reuocata, omnes hanc dubio
 ueraculo obsequio facti ueraculum laudat
 gradulini hoc fluti par eius, agere ut
 honoris ad celum manq, mandati hanc
 pro gaudis lacrimis, gratiam ualde his
 patientis proxi dentem, eximiamq, in ipso
 temporis uirtute benignitate afferre uo
 parant. Inde repetitis stinere, successu luti
 so ad operam benigno ueraculum ueraculum
 ueraculum ueraculum ueraculum. Ad totu illo
 stinere, ut tempore ueraculum, Teraculi proxi
 ueraculum ueraculum ueraculum, ueraculum
 et claritas ueraculum. Numerum omnes in
 ter se summa ueraculum: hoc ueraculum ueraculum
 tamen erat: officio et domi proxi ueraculum.
 Hanc ueraculum seruo animi ueraculum, seruo ueraculum
 ueraculum, ueraculum ueraculum ueraculum. Hoc ply
 in ueraculum ueraculum, ueraculum in ueraculum
 salute ueraculum ueraculum erat ueraculum
 ueraculum se offerebat ueraculum ueraculum
 ueraculum, ueraculum ueraculum ueraculum, ueraculum
 erat ueraculum ueraculum: alio ueraculum, si res
 sincere, ipso ueraculum. Neque in labor ueraculum
 fuit, Catholici ueraculum plures ad hanc ueraculum
 ueraculum ueraculum: ueraculum ueraculum ad
 ueraculum ueraculum ueraculum ueraculum: qua
 ueraculum ueraculum ueraculum: ueraculum ueraculum
 ueraculum ueraculum ueraculum ueraculum. Ihanque
 ueraculum ueraculum ueraculum, ueraculum ueraculum
 ueraculum

Ministral puijs
intinere

In uia proxi
uerruual.

Hereticorum
animos uertigat

Animos

Francisci Cavery

animis admiratione capti, unito istis
 morum praeceptis, et inera; bonum demerita sunt
 difficultates, iteneris, dicit, ubi ego erat
 cernit sua sponte proborant. Adhuc
 uera ac germana uirtus erucit, et inuicem
 quoque homines adhaeret humilitatis.
 Franciscus igitur omnibus uisus inuicem
 dicit de proculis perfunctis, reperit uirtu-
 libusque fauentibus. ad VI. Idus Iulianis
 et anni sequentis inuicem una cum
 comitibus Venetias peruenit. His Ignatius
 Lopezus reperit, dulcissimus sonus, felicisque
 audissimae operentem sequuntur uirtu-
 tatione lullipime, complexor qua, Serice
 tatis uirtu, summa benevolentia induit.
 Haec latitia praetoribus laborum memoriam
 offerit omne.

Venetijs dat Opom Valde
 dinario iurana bilium, inde
 Roma ad Pontificem uisit.

Cap. V.

Communi iam in consilio Patris dote-
 uerunt proficisci Romam, ubi a Pontifice
 Maximo petuerunt potestate manendi suo
 iure arbitrioque Hierosolymis Euangeli-
 um praedicandi. Plurim igitur, dum dicit
 uicinis frangeret, Venetijs quare Lyronius
 futura uirtute ponere. Ergo Patribus
 publica ualitudine in qua provincias
 inter se comparantibus, Franciscus agrorum
 irancabilium uirtutes, optatis sui uirtu-
 tis materiam sibi ipse deppho. Hoc minore
 omni.

ausmi ardore cum proximam gessit,
 quem appetuit. Simul atq; ex venit,
 miserum letor, et grabatit iocundus circa
 re, miseros blandi copulans, perititer in capis
 nita qd; recusat, consermans moribundos,
 omnes ad patiantiam, ad sanabilem, ^{hanc} ^{grauis}
labentem vita arriter impulerat: ad quos
 morbi insanabiliter erat, eorum mu-
 ras quavisque posset ratione sanaret.
 Ad hunc sanis iuua post esuriente emi-
 mos raris et inermis corporibus, ipsemet
 valeret, variis onerata, laboris potare, pur-
 gare rorere, abjectissima quibus ministeria
 Christiana humilitatis sustinenta, ex ceteris,
 motus denique ipse denique ab his, ubi
 sepelire. Inter haec munera inquiris qua
 homines ex eiq; vultu atq; oculis emine-
 bat: Christum ab illo in aspectu, horum tu-
 telas remi, oculis quosdam modo, eiq; ipse
 dare opora, crederes. Gerodato hic in huc
 celeberrimae valedicinas, in oculis clarissimas
 civitatis suam insubita altitudine atq; la-
 tita, et nullis ad nosse rei faciem con-
 currentibus, spectante Francisco erat non
 Deo solum & Angelis, sed etiam humanis.
 utique iam eiq; in aspectu, sedulitas B. Ro-
 chi; cuius nomen ab omnibus huius generis
 benignitate Venetis: celebrissimum est in
 urdissimam renouaret memoriam. Vita
 bat ergo Daverig, quantum probat, oculis
 hominum Patri Celestis, qui miles in alio
 ditto placere cupiens. Gratissimum laborum
 spectantibus eiq; virtus superis praebuit. Regu-
 naly

Matt h. 6

Caesari
 agis, dicitur huc
 orum dicitur
 er, ubi sup ead
 adboroni. Adh
 nialis, et imma
 in amicitia;
 utaral inuon
 ty, si peris mudo
 2. Por locua
 lasis una cum
 enit. Tu huc
 fous floris
 quatuor vobis
 lexat qd; scrib
 ead dicitur dicitur
 abru mentioni

 oru vultu
 trum, inde
 ficem iust

 Patris dore
 ad a Pontifce
 s mandati pro
 solonis Luange
 huc, dum hanc
 equari huc in
 Ego Patris
 gual pavinia
 uasit un cyon
 ap dicitur huc
 in. Normias
 amia

Ulterius proxi nocty venerea lux ac saba confectum,
 penam mihi hoc impensius ei ministrare in potes, quo
 magis ob illu abhorreat animiq natura
 utiq delicaty. Mirus itaque tui puzor
 est illud, nobilitaty, de se talis visibit. Cui
 copat ratio vana natura, & pepig
 illiq horrorem virtus divina suptrabat
 urgebat tamen invidiam uliorum foeditat
 granitoty odoy ad eosd rancens p nte
 lapotely animiq uliorum hominum auo
 raratur. Non fofolud sine Darnonin, sine
 natura dclur foletial Laurij. Igitur
 p pteaqul paulatim refingere scap
 caritatem solimel ingens, suimq animi
 molitid inreptis, mentas de se expore
 pumq, atque illud dclatit animi fofolud
 pntis exare stabit. Nec mora: obfirmas
 Christi caritate pntis, et S. Catharina
 Severis exemplo, manubem ex uliorib
 sanem semel atqz iterum uniq sui vi
 etor exuyit, exenit virtus Divinitis cui
 mid donata est pntis. Hec vicoria no
 mudo Nam in pntis sui pntem foin
 sad etiam in omne tempy, ulioriq uliorib
 et de pntis dclatit eius uniuersal animam
 et hinc enim, quorum interu uel a pntis
 ipum horreose solent, ipre deinde cum vo
 luptate tradant, non tantum sine mo
 Pui vi dclatit lebia Tanti referd ad animi liberitatem
 uel sanem semel equeie vncere. Quisno
 in omni Francie ista, et pntis om
 gibus in rebus sui vntis dclatit, et llo
 nigitat

Sanem ex
 got

Franciscae Laureij

pervenit ad; indubitanter, ipsius ac
 launam, eo potissimum adae tempore:
 Longobardum, utas peditibus sine ulla gra
 Frustrilo pariter vidre inconvulso pervasere. Invidu
 Intupto pariter utem us-venit, ut frustulo duntaxat ci
 nos iustum in bari panis sumpto, maximo imbi, campis
 pediblis consuit longē, latēque straguntibus, sicut alimbi via
 summo pectore Ceterant, 7 millia passuam
 uno die prope XXX milia conficerent
 modibus, non a quo solus tranquilloque
 animo, sed hilari taloque. Rogum illos
 Deus necessarijs subinde rebus ac viri
 bus suppeditatis, precario victu, perentisq;
 itineris defensoribus, quos intendebant, saluti
 insulamq; perduxit. Rogum ubi ventum
 est, nihil eis potiq; fuit, quam ut limina
 Apopolorum adirent, sanctissimiq; vir
 bis atque omnium gentium patronis salu
 tatis, communem per eos causam existiq;
 commendarent Deo. Exinde tantum pro
 dum patrocinijs & gratia facti ad Christi
 nianum p'is tum erat Paulus III ex in
 delyta familia Farnesia, vir vestitis pruden
 tibus, tamq; clarissimiq; aulicum sibi qua
 rare deponunt destinata perituri. Erant
 Roma eodem tempore Patry Orsinijs,
 Hispanij, Casimiro promotor, homo summa
 auctoritate pariq; humanitate praeditiq;
 a quo ad Pontificatū induciti, utiq; ultra
 etiam commendatis, benignē, conatery ab eo
 accipiuntur de more ad consul p'edis. Inde
 peritanda eorum doctrina gratia ad
 Philosophiam, Theologiasque Disputationes
 super morum p'is, docti optimi Primijs in
 gratia

Family III.
 Pont. III an:

Viduo Liber 2.

iustitias forebat: non solum adhibentur.
 Quo in genere cum omnes, ac trans eiq; in pri-
 mo, equegim quã eruditionis, quã modestiã
 speciem dedissent; ceteris de Hiero, olim tantum
 profusione populatis, quã uolentibus, im-
 perabant omnia, non modo nihil repugnante
 te, uerita etiam ualde approbante Pontifi-
 ficis; cuius patesca in gentes omnes uirtus
 alicui perorantur hominum est uirtute
 uirtutum, ut eos, pro egegia ipsius benigni-
 tate ac munificentia, cum facta pro uirtute
 pariter et uirtute uirtute dimittat. Ad illi
 de in uirtute quidem paupertatis obliuio, uti
 tantum uirtute peregrinationis pecuniam
 quã argentarium uirtute deponens
 tantis per, dum profusione tempore de
 et; ipsi uirtute in uirtute per urbem uirtute
 cetero uirtute uirtute, uirtute uirtute
 quã uirtute uirtute, uirtute qui a
 familiaritate uirtute uirtute uirtute
 ad tantam uirtute uirtute descendere.

Vitio post diuina propu-
 ratione Deo uirtute uirtute
 uirtute offert.

Caput VI.

Urbis uirtute saluiter simul colori-
 terque confectis, Hierosolyma primo quoque
 tempore transmissis, eodem fore uirtute,
 quo Roma uirtute, uirtute Venetias.
 Ibi uirtute uirtute, uirtute uirtute
 obliuio Deo uirtute, re familiaris dudu
 uirtute, uirtute Christo uirtute uirtute
 uirtute. Quis cum ad ea uirtute re
 uirtute uirtute, uirtute uirtute apud
 Hieronymum uirtute Apostolum uirtute
 uirtute uirtute, uirtute uirtute
 uirtute uirtute uirtute uirtute
 uirtute uirtute uirtute uirtute

Paupertatis
 capituli
 uirtute uirtute
 uirtute uirtute

Franciscus Xaverij

uita. Nunquam aliter ante Franciscus Xaverij
 nix gaudij unquam unquam est. Quippe
 ut uisus laty si quod ex nulla notari pote
 rat: in superfundenti se. Non totus diuini
 pectus: et ueteri in pitali sui memor, uita
 et uel unumq; quod die in pitali diuini
 in omni uita. Caeterum dum de pitali nau
 gationis oportunitas expetebatur, ad intermis
 sa itineribus retenta animo benignitate
 officia refero curam, ambitione copulatione
 indupitum. Et eximium Francis in agros
 caritatem hoc etiam meior Veneti populi
 admiratio approbatioque excepit, quos la
 bor eiy fuit, quam ante diuturnior. Euc
 nit quippe, ut Palaestina, qua semper
 antea padorat peregrinis, illo ipso anno
 uerbum inter Turcos et Venetos bellum etia
 docet. Maria utique omnia infestis Tur
 cum classibus uicem obsidebant, ut sine
 manifesto eadē semitibus que periculo ne
 mi posset ex Italia pectoru huius, regna.
 Quare Hierosolymitarum Patrum expedi
 tionem primam distulit, deinde de pitali
 Deo meliores in eiy illius opera uocatum
 te. Conductor enim operarius ita de pitali
 in uincul pital, ut uicibus effeulo Tulianus
 solo, partem supplectantia Christi uerum
 uincul, partem de pitali Indum uicibus,
 intulit, et de pitali ignis emiserent,
 Nam Francis, diuini ignis e omib;
 calce opem in pitali, suspensy, operarios
 nauigationis, tempy in eiy operibus.
 menses

non ser plus os in eis, quos dicit, scilicet in
 bonis abire, nunquam aut remigantibus
 industria, aut religiose caritate. Verum
 entheos historibus, ut in professione spe
 demum undique ab seba ingenti ad dote
 perantibus, nisi sum ad eam tempore, cum in
 saltate in eam sava illa Palestina loca
 martyris, quosque ad eum sibi esse occasio
 nota. Inde nihil enim humanum solitum
 divina providentia respicitur, acerbis illa
 quamvis aertibus, a qui bonisq; consuevit.
 Id re communitur et liberanda, unum
 versis aliis una. Vivunt eius Patribus,
 qui imperantur et pietati sunt, et ab
 salute feruntur, omnes sicut ordinibus
 in hunc. Itaque mense Junio ipso S. Jo
 annis Baptista die natalis, non sine e
 gregia preparatione sacerdotes: ad in
 teris et dicitur. ite pauli ante intravit
 ruit ab Arbeni Episcopo was edentibus.
 Tama est eis tanta inter usucationes
 licta perferos, ut ea in ipsa redanda
 res Episcopum. Is enim confirmato alen
 de ferret. Je ad ipso tempore inter esse
 memis non quenda Episcopus fuerat
 exegisse divina volubilibus. Spiritus aut
 tundi in Palestina non id proferiam erit
 ut moti reliquae propendat fuiti unde
 ventur. Plauti tamen, ut qui omnis
 in eorum animis vel tenuiter respiciat
 simpulsi, ad eum usq; uellectura: ubi
 nomination in motu fuiti erat multa
 erady vaticina peregrinationis decessione
 ceptor: hoc inter omnes propendat libu
 tunc.

Sacerdos vero
 rator

eij
 e Fr...
 verbar...
 alla...
 Deo...
 hui...
 p...
 p...
 ad...
 hui...
 in...
 Veneti...
 dicitur...
 p...
 illi...
 e...
 in...
 ubi...
 que...
 hui...
 licta...
 cide...
 op...
 in...
 Ch...
 hui...
 qu...
 p...
 in...
 me...

Solitaria in
tae

Francisci Laurij
 Suroo Nco sacerdotij sui praesentibus, ubi quod
 quatuor, ex tanta coluberrima ubiq; fre-
 quentia excedere. Ergo ad finitima loca
 digressis, alius alio. Franciscus autem Al-
 fonso Salmerone in Monte Calsum: si-
 cus is est, paruum nullia XV a Padua,
 recepit se, ubi solitudinis copiam, ut pro-
 ximi ad Deum accederet, quam longissi-
 me a coetu hominum seorsis, delectatione
 ac sanimitate Deo in lais casat, narty
 factis e praesentibus referto, quatenus
 sibi dinespionat praesentibus, hoc gratis,
 quod representaret Christi Deum sui
 praesentibus, summusque illa rem omnium
 inquam. Inde ad Queri H. S. pueror
 talem, ostendens iam vixi solitudinem
 experiendo meditare, tale vultu
 ratione insituit. Emendicatis abo pro-
 ce ac dures arbitabat, huius super pra-
 nire arbitat in tuguis vultibus, frigit
 bus, vultibus, obnoxia. Annuat praesentibus
 solitudinem contemplatione, vultibus
 solitudinem vultibus, vultibus praesentibus
 vultibus vultibus vultibus. Nec immo-
 det autem, ducit in solitudine, & ubi so-
 quentis ad vultibus, vultibus vultibus, quod
 in se legatur. Dominus Dei: vultibus vultibus
 doleret omni, et quod quod vultibus, in praesentibus
 locutione librum, et pia celestis rem me-
 ditatione vultibus. Quod immo-
 arum vultibus eo in lais praesentibus
 vultibus quam praesentibus ac legibus, et celestis
 praesentibus vultibus praesentibus vultibus
 Praesentibus

Euseb. 2.
Ipsalm. 37.

facile est cogitare, quam illud, illud non pas-
 sipitem ab eo locum fieri ita quibus originem
 hinc illud primum emendat p[ro]p[ri]e foret. Quod
 si quando aliquis otio aut otiosi accidens
 tum vere illam qui parit sibi cupitque vitam
 in hanc autem p[ro]p[ri]e utat rationem, p[ro]p[ri]e
 quadraginta sex p[ro]p[ri]e, colu[m]bi magistro uictoria
 ambrosia, qui totidem in p[ro]p[ri]e illor uer
 sary ep[iscop]i, inuicibilis affundor. Nea dubit
 est, quia ea diuina conu[er]sa p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 illo p[ro]p[ri]e ardore animi, flagrantiss[im]e in deu
 uiribile, non minus iudicat, p[ro]p[ri]e gaudio
 cum colu[m]bi h[ab]u[er]it. Sabine. Q[ui] p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e in publicum, Christi quodque eum A[nt]i[st]it[ar]ia
 p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e uerere, ad illius uita p[ro]p[ri]e
 his h[ab]u[er]it imp[er]are hominibus: uerere. illic in p[ro]p[ri]e.

Comionandi uirid[em] hic oras, ut Christi uer
 moum in campis, montibus, litu[er]ibus hu
 bitom[en] memos, ubi unque p[ro]p[ri]e aut iudica
 tot rei boni gerendo, in uerby hominum
 uionabund[em] inferres, se p[ro]p[ri]e ed[ic]t[is] p[ro]p[ri]e
 sinum erudies, qui uerere in p[ro]p[ri]e in
 digentos, minime inuicibilis uerere uionib[us] in
 uerere, quo p[ro]p[ri]e etiam a non quor[um] uerere
 inuicibilis. Inuicibilis in uerere aut p[ro]p[ri]e
 uerere aud[er]itibus, sumpt[us] in, on uerere
 uerere uerere, ex eo de h[ab]u[er]it uerere
 uerere quod uerere de uerere in uerere
 uerere quam uerere uerere uerere: ut non
 nulli etiam, qui uerere uerere uerere ad
 uerere aut uerere, uerere uerere, di
 uerere in uerere p[ro]p[ri]e uerere p[ro]p[ri]e.
 Non alia res uerere uerere uerere uerere
 aut uerere, ad uerere uerere uerere uerere
 uerere uerere, uerere uerere uerere uerere
 uerere. Uerere neque ipso quicquid uerere
 a uerere uerere uerere uerere uerere
 uerere

Abinentia pen
 nit in uerere

Primum sacrum
fuit

accipiente, neque non corpore, sed hanc qua
 quam suis commodis ferunt sed ab aliis, sicut
 studio atque opera non minus utiliter in alijs
 inuendit quam in seipso excelsando, in monte
 Celso collata; Ignatij accersit ueni uicini-
 tiam. Ibi animo quicquid prohibuit cura, prae-
 parato, maturum, ita ratio, quod patet, p[er] se nec
 haec conieperat, noui sacerdoti, ut se semel illum
 ac salutem hospitii diuinae magister, misit
 gaudio largitus, immotus, Norba et cetera
 Tibulum, quod sacro sacralis illis mysterijs
 contractis, quam cernere atque induci,
 dixerat. Ador sane mecum ac uultu is omni-
 uelent qui conspicerent talia sumerit largitus
 mentem, temptare sibi nequirent largitus
 Et ille deinceps excellenti hunc prodati sen-
 sam hanc seip[er] retinuit in reliqua uita,
 quam si uisus quoticumque sacerdoti ad eum
 accedens primorem illa sacrorum dulcedine
 delibaret

Bononiae Romaeque sermonibus
inuat.

Cap: VII.

Iam praesentibus Hierosolymitanis peregrin-
 nationi iter abierat, neque lamenti oblatio
 adhuc hospitii claribus meritis spes hauri-
 mittere debet ulla. Restabat ut ex his
 horum formula Pontifici Max. adhaerent
 so. Patet ergo omnium consilio studium,
 ad Ignatij, Petri Faber, Iacobus Laner
 Primum petant, Pontificemq; aduocet, ut
 uota & opera sua seruiantq; offerant ad
 auctiuitatem animarum. Insuper eorum in cele-
 beremq; Valde laudatior diuini, studio
 sicut laborant adhaerent pietate subteruina
 patris

pollicentibus se quos Deo ad sua numerum
 aggregaret vellet. In Academicis institutione
 Antonio Bononiensi obicit, quod in
 illis civitatibus bono. Namque ad Bononiensem
 civitatem ad S. Dominici sepulchrum, cuius per
 pudiorum erat, sacris operaturus accessit.
 Forde interfecti rei Divinae Elisabetha Cas-
 tina Bononiensis, virgo Deo sacra, et Bononi-
 ensium sapientissima a disciplina. Hanc Fran-
 cisci sanctimoniam adoratas imperare
 sibi non potuit, quin eam eo colloqueretur
 sub sacris colloquii tale fuit, ut illi
 nisi sanctitate capta veneretur. Erat
 Elisabetha patrum Hieronymus Casilini
 nomine, vir doctus iuxta ac nobilitate, in-
 ducit S. Petri Conventus, et Herbari
 suis, in cuius videtur habitabat. Hunc i-
 gitor Elisabetha rogata transiit ad
 et quae sermone comitate, qua suavitata
 te morum ad eam sibi devinxit, ut ille ultio
 ac prolixo eum domum sua invitaret. Et
 Laurentius totis viri hospitio libenter usus.
 comitum hospitio recitavit, mentis
 sibi consuevit. / ut habitant vivo. Obscura
 babatur interum a Casilino eius uxoribus ad
 miratur, qui deinde etiam illam praece
 tit. Transiit ergo, et quod tum in
 ma erat ualitudinis, plus animi attulerit
 quam uirum, tamen uiribus adest, quod
 uiribus deest, abunde supplevit. Hanc
 scitur, quam si optime uideret, / nullo in
 erat. In hominibus bene merenti cupiditate per
 omnia hie Christianae caritatis munera, uirum
 eius benignitas uagabatur. In hie se divina
 te uisus fuerat. / quae in ualitudinis, uirum
 in uiribus inuenire, quae et illorum hominibus
 Christianis

Hospitio usum
 Hieronymi Cas-
 lini

Sollicitas eius
 in proximis in-
 uenit etiam
 cum uirum u-
 leret.

Coniuvandi
ratio.

Fransisci Lauerij
Christiana doctrina subiecta tradere
audientibus confessionem audire sapient. Sim
por in huius compititque ad multitudine
uerba facere, non assidua magis quam in
libri ratione. Neque enim huius spe
ctorum & delectatorum uisum audi. gen
sed uelut illud ostendit et propter Apollon
sequeretur. Nulli orationis fuit, ornatus,
uerborum, sed uerisq; auctoritatis spiri
tibusq; gravissimis certissimaque sententia
quae ueritatis index orationis simplicitas
et quasi negligentia commendat. Orio
tibusq; uerisq; uerborum ad modestiam
& humilitatem, spiritalis est, quae in animo
lutebat, sanctimoniam. Ennius ex ore
aliquo oculis pietas facile declarabit, quod
dilectum, ex intimo animi sensu audentibus
postore proficisci; quo feruentiora etiam ad
auditorum mentes uerba, tanquam facies per
ueniebant, eorumq; uoluntates auerendans ac
homoctius: ut ratio appareret quam igni
tum sed eloquia Diuina, cum ita iudicant
et hominibus, ut suppeditatur à Deo. Neque
erat Lauerio propositum, non quibus ho
minum & populari captare aures, sed
in mentibus auditorum Dei timorem amorisq;
ingenerare, animos ubique saluti, non
solum exspirationi consubire. Summa pro
coniuuonum, ut uerbisq; uerisq; respicitur: que
uicibus aequo inferis improbis constitutis
uicibusq; aeternis cumulatisq;que premis,
quo bonos manent in caelis, propter: si
tionum quoque foeditatem, et uelut specie
pudicitudinemque non uerum, sed grauitas
demonstraret. Sic partem passionisq; Dei
uerba

Summa coniu
uonum

verbum nec requiritur unquam, ut
 splendor deo Thamisioque foreb'do fuerat.
 Completes quippe moribus, deo bene imari.
 h. e. fragitibus aethali locis: non pueri
 ad frequentem sacramentorum verba por:
 turbi magna impes pueros ut obocmu
 gnae nomine tollat: nuptamen ille ne
 demum quidem attingat: sed ea in pau
 peros diuisa, ipse ostantium virtum sibi qua
 ritabat, simul egregium navitatis prospici
 dens, et comendatorem dignitati. suo factum
 est non modo quod agebat, ut exemplarini
 scribentibus iam Christianamque vitam
 inspicerent; sed etiam quod non laboraret
 illorum nomen omnino sermo et fama celo
 bruet. Nec in comitibus magis, quam in
 privatis sermonibus officij, et mirabilis ex
 istat. Caritatis eius luxuriosus, de quo aethali dicitur,
 utique eius observator, sic commemorat.
 Plurimo Xmerius velis pueris, sed miris offi
 cium. De rebus utique Thimis tanto dicitur
 ardore verba facere, plura, et aulicorum
 pertora inflammaros. In clero faciendo
 profertim eo, quod de Christi Domini
 passionis appellamus, solentur illi fuisse, Domini
 ab ista mo animi sensu ingentis propus abstantibus
 dore vim luxuriam. Ius in sacerdotibus
 nonnunquam ab se ipsum in commemoratio
 ne viderunt, cum eius animus adeo abstantibus
 abstantibus, ut vixitque usque illud
 tem timentibus rapheonem multo modo
 contineret; nec aulicorum circumstantium horam
 ad faciem eadem cadit cognovit. Illud utique,
 si quod de Daniele dicitur, unum dicitur
 virum extitisse, multaque oratione dicitur
 hanc res multos circum, ipsamque, cum dicitur
 huiusmodi, ad primum egregie placidus adu
 nere

Comitum fru-
chy

paupertatis
amor.

Quocumque verba
pauis, sed mi
si officina.

In Sacro
de passione
Domini
a scribitur.

Francisci Hauorii

xere; et apud eos Francisci scilicet post ali-
 cassum, hinc miram gratam ac celebrem
 poiere. Proque Bononia hanc miram uisitant
 sanctimoniam sua quam aduictis reliquit
 uisita. Nam Carolus diuersorum illius An-
 tony deinde in honore habuit, et seruum
 eius uisus itroq; commensuratum hospitium
 addidit. Proinde autem tempore, cum
 Societas EST domitium quareset Bononia
 non sine Dei nutu ac uoluntate proxima
 Francisci diuersorio donus ei, sub eius, i mag-
 a dux S. Lucii, ubi ille sagax fabricauerat.

Domy ubi
 directabat
 est, in sacella
 uersa.

Duo tempore Hauorianu hospitium sancti
 uiri memoria, huius retyto in sacellum
 uertit; uide Hauorii foret et diuerso
 ry ad sanctitatis monumenta. Pomy il
 sacellum, cum ad dux S. Lucii referretur,
 nouo templo includi, et EST uisumore eli-
 cari placuit. Cradar illam Societate se-
 dom extruimus per Hauoria uoluntate.
 Bondonensi provincia bene gesta, Fran-
 sey Roma, ubi uenerunt, meda uisider
 qua ragerima uenit anno M. D. XXXX.

Colles horuandibus Colles Horuandibus
 lorum

Diuersobantur tum Patres proanis sub
 uitalis uiscant; in uita, quam ois Luring
 Gerdoniy, uis Romanq, honesty parator
 ac paq, uisoperat. Illuomnes emendato
 ai, Atitundur abo, uic minis. Salubris edona
 quam sua uirtutis anidi, rei Christiand
 leammuni uiscem agrorum nauare, ad in
 Christi uiscu pro se quisque elatorate
 patuerunt, uisicn urbe religiois sedo, plu
 rimoque Martyrum uisere opiana, ubo vi-
 mos capi fructus posse pichatis. Primum
 igitur

igitur rectum iuribulum reddi atq; ordine
insequentes, Pontificis vnum ut pueros
adhibet. Fructu utriusque uellent conuentioni
potestatis, praecipua uobis in hoc se huius
dient temple. Haec uero est potro habere
S. Laurentij in Pamaro ad or obliqua
colobus in pinnis ac nobili, ubi alterius
in uicem ad populat semore habereat.

In uita S. Lau
rentij in dama
so conuentione
habet ad po
pulum.

Haec igitur in arte. Exquanti ac secunda
conuentione, de rebus non libitu quicquid
sectura necessarijs, rebusque disponant,
hanc disparam respicit sementi messem,
ambrosioris, que non tal admiratiua, quoniam
p. quod capud ep conuentione? soluti
fuit. Nam puerus Romanus in huius
reminibus ad honestatem, ad temperan
tiam, ad uerbum Sabia mentium uerum,
pro ueritate parte compulsi: ut ueritate
spis eodem summae spe inuincibilibus
Romana puerus missus accendi, et antique
Roma opusculo pualatione reuera uita. Nec
pualatione excolens huiusmodi tenora neglexit
atatem, sed ea uitalim christiana praecipua
et mysterijs inducere intentione uita in
tit, hanc dubius, quia inuitalim conforma
tis penderat potissimum ex clonipina atq;
in pualatione pueri. In hoc huc, pualim uen
pualationibus doretisq; huiusmodi. Est in Ro
ligionis foratam redacta: nec domi pualim ipm
fundari uerba et, uerum etiam uerba uen
atq; industria pualim fons; adu uen
Ignatij pualim nomen uerba quocq;
horas pualim. Deo uen pualim
disseminare toto orbe terrarum pualim.

India Paruina

Francisci Xavierij.
India Provincia divindis illi
depinatur.
Cap. VIII.

Rex Lusitanis
illiquide suis
tudo populata.

Nondum erat Societas Vera Pontificis
Max. auctoritate confirmata, ubi 20
anno Lusitanis Regem hoc nomine ter
Leon Ignatij et Sociorum eius fama perpe-
lit, ut aliquos ex ijs a Pontifice ad ab Ig-
natio per Petrus Mascarenas Legatum
quam popularet. Causa populandi fuit, quod
Lusitanis perca tempora regijs in Indijs
Christiani, non minime successu quon auro,
per ignota maria, duarum anni ante
quiritate uar ac terras aperuerant, forisq;
a barbaris nationibus subactis, hanc
Indiam ad Ganges, in ultima Orientis
perhiberent. Ad earum gentium Christianis
socijs tubnendas, Rex optime, hanc
ignari, quantam ad apud negotij, non
Hactenusque Evangelij promotione de-
pinabat animo: ratus Christianis regis
nuntio re dignum non esse, utri popu-
lus in sua ultione redactis, in Christi
redigeret conditionem. De Ignatij Sociorumq;
eius carereia veritate, summatim in adiuva-
dis Romanis induit, multos uel itone
multa cognorat. Eussena datus uirorum
audiar, Mascarenas legato suo maximo
mandatis, ut simul a Pontifice istis, hunc
podeat esse acceptas, simul ad
Ignatij Sociorumq; conditione ueraret, suo
nominis, Sociorum quam plurimos. Nec
defuit Rex studio sedulius Legati. Rem
cum Pontifice Ignatijque idu transiit,
ut duos si plures eam tanta Sociorum pan-
ctur.

paritas non sinebat; ad eam rem impo-
 traras. Erat atque non laboriosa usque
 quam periculosa provincia. Siveque ubi
 continentis multorum rerum navigatione
 per summam Oceanum navigatum, per vasta
 insularum fluctibus horrenda, in alium
 quos orbem terrarum transirendum fa-
 rui; et barbaros ac fera nationes, hinc
 miras in singulas horas periculo omni
 longe quam aduata. Carcerum hinc mor-
 talium turricula uires Christi, uniusq; a-
 natos, quibus uerere Christus opes
 et uires horum. alii otium imitabant.
 Itaque ubi uenitum est ipsorum dux
 in India laboros; creta expectatione,
 eamq; tibi quoque provincia capeten-
 tor, tanta rei tanti operiebatur euen-
 tum. Sicut tum Ignatij auctoritate ma-
 gis quam imperio regedas, ut uel. Sante
 tatis miraculo, uel Secretatis, infulubus
 venerabilis. N. primum Indiam Suisi Aole-
 nis, et Nicolas Bobadilla deconeras non
 sine pia quadam simulatione ca. laborum.
 Sed Transisio utique diuinitus ea pro-
 uincia debebatur. Jam hinc etri quar-
 tane sbarony febril, per uisus ciuitas
 nem in Lusitania transierat, sed Boba-
 dillam ad huc Rome aduersa tenetad in-
 letudo, quominus cum Regis Legato pro-
 fertimem matorante ite periret, turris
 Ignatij, consulto intentus per prior Deo
 Transisum ad se accorsi subit uenitad
 iam suspirantem. Tum hinc multu
 ad solebat: Neminem, inquit, Transisio Ignatij Oritis
 Indiam Prouinciam tibi Regis de finibus
 Bobadilla, cui i me destinata erat, longinquo
 (implerit)

Phil. c. a.

Romae c. 2.

impetrat, merito, ut videtur, sed obtinere se
 nequit: reliqui scilicet maxima ex parte, et
 Pontificis tunc summi per Nobilem aliquem
 deperantur. Te ergo aliorum ad venerandum
 me volentem paterat, sed Deo utitur, ut
 qui sepe quirit se in Evangelio, vana
 ego existens, magis virtute, uti ducem per
 quibus Deum, qui se hanc dubit, etiam
 Indiam vocat. Sa se ad tantum, et per
 hunc illa sacrae flamma, qua se semper an
 dorebat addimus, sed abitudine auctori sui,
 tunc magnitudine, pronuntiat, iam moribus
 sum, ab hunc, et per ditione dignos
 spiritus, Ne plures, supra hunc
 se seum agam, sua mihi hunc ignem
 vixit, et se hunc, et se hunc, non
 modo imperium, praeceles solita, ob
 dicitur. Cui hanc ipsa superuacua in
 dicitur, non satis, uti supra forece
 dicitur, et sequere in Indiam, vobis
 Deum. Ad hoc Hauorij, marginali
 iubere, una hunc, et Christi in
 paratum esse ad omnia, maneat
 gaudis laetitia, ingentis illi secundum
 Deum, quod dicitur, et quod sunt notum
 impetret. Scribitur quidem se hunc ad Indiam
 salutem, mandam dicitur, ingentis, sed
 iam accepit ad Deum, hunc instin
 eum, quem Deum, vobis interpretor
 dicitur, auctoritate. Inuicem se id quod
 esse sine moris, sine periculis, non
 per subita. Nam ut dicitur, vobis
 dicitur, praeceles, et obsequens
 Deo, praeceles, et obsequens, vobis
 vobis, et obsequens, vobis, et obsequens
 vobis, et obsequens, vobis, et obsequens

finem et vitam. Spectacula est in caelo tra
ctum non otiosandi tantum propriis
sed magnitudo quoque animi singularis.
Nullatenus hunc orat in India, aut aspiciam
ominino praeterquam Romae, Societate
dionysiam, quae diversis, ubi dicitur por
ret, Societate in Lusitania Indiam, ea con
stitio subuna quam ipse fecit per. Indiam por
ro iter, et barbaram gentem peregrinatio.
hanc nunc penitentiam habebat, quam et non
nam. At ille martyrii amicitia, parare me
sit ad India, quod Hierosolyma dicitur. Ita
circa omnes diffinitur et de divisione et
antem forti dicitur, sed in consolatione
paulatim Ignatio, quae ad lecturam in
illis audientibus fuit. At eo vigesset calumpnia
parare se ad iter, sed ut optabat negotium
obtinere delectum tibi esse in sinu. Hoc
quidem omnino dionysiam fuit, quoniam
dignitas affirmat dionysiam prorsus gratia
militum, factus esse, ut Ruanum post primum
elegit tur ad novam illam Indiae provinciam
habundat. Substant quippe vult antem
creare illis sermones, quibus inveneram
India mensem afferro, et Indorum per indu
tum peregrinum eadem dionysiam conser
vat. Proinde cum omnino dionysiam con
solvat ad depellendam calamitatem, qui ma
nenti miserabilis. Revertentibus etiam vicum
quidam quod dicitur Luanos olem pobi
a Trunipio contrubernali suo indicat omni
fiant ut ipse vix anim fidem, saepe Ruanum
per quietem hauris India aliquamvis re
ctare adoe gravem, ut ipse pondere festina
ty cunctare, a penne. Quod quidem rei
fuit

Francisci
Bastienza,
et magnitudo
anibus.

Francisci
Sommerus de
Indo hauris
asse goprio

Exar...
etiam...
causis...
etiam...
causis...
etiam...
causis...

Professione
Catholicam in
popeam diem
parat.

Transitum Rariorum

tura indicium potius, quam supita mentis
ludibrium fuisse, deinde operis dicitur.
F. nuncius igitur hanc spes et visitatio
nos secura in Indiam portans tam longi
qua professione in populum diem parata
documentum fuit, quam parum erga humanas
res sit affectus, qui toty agitur Con Deo pen
deat.

Adito Pontifice, in Lusitaniam
proficiens magnam vestita
indicia dicitur in vita.

Cap. IX.

Ceterum proquum se inuis daret, id de
num omnia prospere ac feliviter successura
sibi existimari, si ex auctoritate Christi Vicarij
sibi tam diffuilem Provinciam suscipisset,
Paulum totius Pontificem Alex. adit: pe
dibus de mare orulato, faustum ab eo pre
cathorem certisq; indulgentiis potit tacite
ubique ipoy impoio in India sturg. Et Ponti
for Indiã expeditione toty, excipit eul omni
ter benignitate. Inde benedictione indulgentiis

Oratio Pauli: liberaliter, non solum libenter concessis, in hanc
222 Pont. semio sententia comitris est: Equidem ratione
Max: ter Divina benignitate quales ego habeo, et
quod me Pontificis reverentia sed in Indiã
fides, qua ab Apostolorum olim introdunda, et
pulatione barbaris illarum gentium explorat
moribus. Tu vero non modo nos pro auctori et
fide, sed etiam Dei, cuius personam gerimus, et
impulsa exitate, pari animi magnitudine et
tanta caresse pronuntium, moner te in hanc
diem per homines, vocari a Deo. Quis vestit,
non quis sit, te non repub. Memoro te as et

Rom. q. illo usari, qui uscol ea qua non sunt, et null
quorum

n. 102.

Transitio Haucry

vero quibusdam vicis ipse diffidit videtur, tam et
 Otrina opte providentia, confide, qua in pte
 que unad eligit, ut confidat pedia, ne pte
 viderit in capitulu oij omis care. Post huc, u
 sic in animam intus meam, quo auctora u
 tantam providentiam susceperam, eadem ad;
 tota me ex oij sententia gesturam. Por
 tifex ingentis inlata spectantem ex as pedit
 ac se emere Haucry am iocissos, habi
 propagatori religione apud hidor majore
 quadal auctoritate ang ipse, ultra suam
 illi potestatem, quod ang foret, impedit.
 Quippe Apostolum aut Legatum in dicitur
 p. 1111, utique rei diploma Lusitanis Ro, r
 legato eto id tradendam Regi, quo, si
 uldoretur, Haucryum in pedia aboun
 tom ornaret. Transisq; igitur, qui hanc
 quaque tanto oneri fore adeo pte sibi vi
 deretur, dilato munere, quam si delatol opor
 tatio, reuertitur domum. Inde non sine mi
 tuis, larynis, dignitatib; a dno pte, magno
 sui pte doro lantib; relicto; nihil unquam
 preter vestitum, uti agnoscatur, ad Roma
 num brevissimum, semit forens. Post huc
 est ab urbe in Lusitaniam cum dno pte, non
 Regis Legato, Paulo Camerbo comite; pte
 por cor dno Ignatio se adjuvatorib; annu
 post Christum natum M. D. 22. pte
 unq; in ipse itinere non oblatore dedit
 signa modesta, quam facultatis pte. Ne
 celestium licet rerum contemplationi doctis
 humanitatib; lumen meaur, officiosum a
 deo se omnibus prebebat, ad in diuoz pte
 turbulo inlata comitibus ideret, doct
 rimis reb; ipse contend; corrueretur iugiter
 famulus

Transitus
 Apostolici
 Legati in
 pedia vesp
 tibus

juvenis, in auroculis unicum caput, alioque
 percutitur, interitum ad omnia se, sed nec
 famulus utitur quam videret. Ceterum illi, quos
 nihil invidiis, in consuetudine, nihil ad omne
 rationem humanitatis avaritiam dicitur: por
 omni ratione demereri, benigne utatur
 que allegari, vultus qui pro ad alios in
 vultu, et ad se avertentes auisere, hinc
 rumpit esse multa, fatis alij ac libenter
 id rogi, quator muribus, misero sermo
 nos. Sed salubris in rebus: id quod diffi
 ultimum est, adeo tenebas mundum, ut gra
 vitate corutalem miderante, omnia existim
 fatis, tum diuina deambulationem colloquium
 Propitiam ac perpetuum ei erat, colloquut
 uet de pija rebus, uel pietate uirtute, et oru
 omnique quibuscumq; profusa uocabatur,
 occasionis aliqua obtata, uel illato sermone
 ad uita uirtutum, ad uita emendationem
 impellere, ad uita ut uita quam romu
 de gratia ferrent. Salubrem talem uo
 uocum auaritiam multa humanitatis con
 dimenta mitigaret. Et uirij, orij Huic
 salutatem non uelitis quam robur admi
 rationem fatis. Legatij prostrato erat.
 quid negligenter curaret hospitali, uir
 torum oburgaret. Ille dirigit a Domina
 f. uel erat a qua primum in lingua perij opui
 comiter in temperantibus in aliosdem inuicely
 erat, audiente Francisco. In ore dantem Propter
 raty, dum in decedent, salutem, auius ad uir
 mitteret uirtutem, in praesentia rom dispen
 laud. Postea die obseuare hunc, uirtutem
 reptationis imminens. In uirtutibus in uirtutibus
 dia, prout uirtute de uirtute prostrato, uirtute
 prout uirtute

Francisci Francij

harpillum Francij ego conatibus postquam ex eo
 p. uterque enim, ut erat equi copia, pulcherr
 tatis pulis postibus iter fecerunt, formidabil
 pulchris, et incitata usque subrequiritur p. acum
 tem. Denique arrequebatur, cum peroppositum
 prodromi equus corruerat sua mole equitum
 tem oppressit. Haec praevalentibus erat, cum
 superuenit. Haec itaque, denique periculis exi
 mita. Nec ad monitionem uiam aperitionis,
 quid de te factum erat, inquit, si repro
 bina mors, quae hanc praevalentibus obit, uincit
 sol. inquam Deo, nondum expleta hesterna
 iraudita & incorporealia loquar. En uox
 prodromi animum p. cum tanti periculi,
 quod exasperat, speciem obstraxerat oculis.
 adeo periculis, ut respiceret. Quis ita sub
 te animi memoria hesterna furoris, in re
 sua impotentia, et lingua temeritate en
 nouit. ac deinde Francij, uox, comitibus
 quos offenderat, satis fecit. Francij porro
 cum fatigatos existeret comiter omni
 obsequio referret, periculis tantibus si
 uano non posset, succurreret pro. Vix
 e primis. Legati apertis torrentibus, inmet
 dirrandentibus sedens, equis transire uixit,
 ad ultimum periculi uenerat. In capidos in
 quosque delatus, regere nequibat equum;
 itaque uolentibus implentibus prolapsum per
 uentis impetu ad certum auferebat, certum;
 cum alijs pauore desinis, Francij uerby in
 periculum dilapsus. Num uideris ad nomen
 compraecondem inuitatis, ipso inuitatis capis

Comitem pro orare. Nec frustra sunt cum praecor. Repen
 sibus & sumi te ille profundo exersy flumine, qui temore
 nis uox uerby
 e. ipis

Tribu forasq; amur, equum fatis in
 unis. *De illisq; Præm. opo caritatisq; hoc*
fructibus ubiatur animi adulatorum in
pam eandem, Transi ubiq; preclur om
nium conseru à presentis morte reuocaty.
 Inde uen in Alpium ingis itor facit, pro-
 xim nis umblata uentis, inuita rupes, et la-
 ra usq; pium subinde fallentia, ingratien-
 tum equor non sine equitibus periculo fu-
 tigabant. Iustus Legati Secretarium fer-
 te ex equo prolapsum injens uir uicium
 haurit. Eratis uic; ubi in ca rupe atq;
 precipiti, quam nixas subitas torrent.
 Proximis magnitudo à ferenda opo u-
 nitum proximas abhorreat, uentor ne ille
 à diuantes trahet potiq; quam roquereq;
 ita occupas nabi animis, alium alium in
 buentes in eodem horebant usq; pium. Cum-
 claudibus superuenit Rouerij, qui abruca
 magis, quam sua solatis manus, prostron
 ex equo desitit, itelung; ramu in. usue ex
 trantum manifesto potuulo eximil, pari un
 potuulo suo. Hoc ille tanto Transiis prom-
 ito dormitq; cum deinde sanper tanquam
 uita salubiq; fuit parental uul. Ipse quiq;
 legaty, et egregio luse factis, et sanctipromu
 quantitate uorum coptus, Rouerij eximil
 deligebat. Nec Transiis sat habuit uicibus
 omni ratione prud esse, sed uicibus quoque,
 ut uique poterat, iurabat. in diuorarijs pisa-
 sestim uicibus quoque, per uicibus omni de-
 cendo uicibus ad honestam Christianamq;
 inuitans uicem. Egregia ut in eiq; potas subis
 de Euangelium perfectionis exemplis uicibus, non
 minus

Legati su
 cotarium
 à nino culta
 fit.

Francisci Raurij
 miris imitationes apud Religiosos reser, qui
 admirationis apud caeteros habitum. Pudentis
 salu. suprad. in Pompeianis. sine: subdum
 Potiam pueras. Nam prout patita ider habebat, ory
 testit, cognatis mater, propinquis ac necessarij nimis de
 ne salutaris ugi, si eam diuinitatem ueniret, non oia
 ignis, propter pedita longinquitatem nullu
 iprorur eor uideri facultate posthar futu
 ram. Simul intelligebat, nihil sibi amato
 pter foemina h. eam poter uiridem oborand
 nichil a cognatis periculi fore. Inpubera
 comitor. argobal ipso Legato, ut eor ex iti
 nere subdaret. Raurij tamen uerita,
 ne quem forte suorum miris autem
 olim sui exemplo impatoral in fraudem
 nullo modo fleiti putuit, ut ad puer saui
 tandos pultispor duroror, ider pio erga
 propinquos odio declarato, os uerum su
 Olytti uisipulum probuit, ad documenta
 facta hominibus Deo facti, ut multo ma
 gis, si ueritas obfaret obsequio, inuicem
 laio domestico habere suor. Verum no
 implita res offendor Legato, oisqz comi
 tes caeteris huius Philosophiae rudor, conu
 op sermone ueritate, apudqz ueritate
 suam illis probare causam. Pergrata igit
 coleritor Hispania, Olytippunem ad Regem
 Lusitanis cum Legato ire uolendit. Ed. legi
 tum ea diuina subinque familiaritate Ro
 narij tanta iam admiratio cooperat uiri, ut
 sibi imperare non putaret, psumis certum
 ad Regem tubollanum cum litteris de Trauifi
 laudibus destinaret ex itinere: que res ingre
 tum Regi

tem Regi utendi vinandique Caracii cupidi
totum impuit. Itaque Olyssipponem in fama
victi expulsi suntque perierunt.

Ab Rege Lusitanis benignè ac
copiosè Olyssipponem et
pulcherrimam civitatem

Cap. 2.

Olyssipponis urbs regia est non longè ab Olyssipponis
vicini litore, Lusitanis totiq; lingua maxima obscriptis
caulibus portu cyrogiu, quem flumen Tago
urbem praefecerunt efficit, multarumq; forum
commeris celebrissima. Huc igitur ut possem
tuo est, Flaminio eo se venisse loq; unde in
Indiam proficere, Simonem Protericum in Simonem Ro
mum expulsi hinc proficium, qui iam dudum
si ab arte dicitur: sicut transmissoribus offendit
ad huc quaedam laborantem: ad forte illo
ipso die febris oral dicitur, mirum dicitur
cyroni homines ex insperato amplexans
tanta perfudit letitia, ut febre in perpetuum
causa, sine gaudij magnitudo, sine potig
victi dicitur, non omnia curat morbi.
Namque simul ex defatigatione itineris
refecit vires, accersitq; in regionem, una Pi
monis iam uterque Regem ante se summoq; illi
operam ad laudem curantibus offerens, Rex Regis Dicitur
qui de Transili eximia viribus ex Legato
multa imperipes, benignè utroq; dicitur
in magna praesentem dicitur, Simonemq;
inquit letibus, Patris de vestro in Lusitaniam
invenit Indiam salutem advenit Nec dubito
quod eadem urbis hanc mirum letitia sit
causa, quam mihi. Apertus quippe vici
duplex immersa capitur Indici, quae diligenter
ad spem

Francischi Laurentij

ut spero, ad componendos exulta uberrimos fru-
 ctus promittit. animum, tanta ubiq; nec ce-
 ritate in Christi sedem propendit. Equidem co-
 perit omni regni tempore antiquiorum reli-
 gionem quam regnum habebat, tandem in
 illarum me gaudis Reges christiatury, inu-
 ent. Celesti Regi parere cogituro. Insistit
 in nihil minus, spero etiam Nos, a nobis gra-
 tias accipere potest, quam ut inorum totis
 viribus in eandem incumbatis iram. Oritur
 Christi communi Verbo adjuvendi. Si un-
 vobis dissimiliter agerem, barbararum, ne
 et partem naturam suffulcor, exspectatis
 sicani muros, infirmi pendit stencis. Arum
 nos, barbararum gentium congreffus ferunt
 daretur, non qui aliorum cupiditas alius
 aduolub, usque pietas unbarat. Verum
 qui ego vestram virtutem commendare uobis
 uerax, iam saluauerim uos Christo ad Emu-
 golo mitidantur, diuinam gloriam, salutem
 hominum, ex perisulter auosore, nec qui spem
 optabatur illuc in uita, quam pro deo
 uerpe morte defungi? Nihil profecto natura
 ita clauit, qui non ualeat uera uirtus pro
 sumptore. Deo bene inuante, non Indium
 tim. Evangelio aperietis, sed ultima quos
 O uirtus. Ibi nos aut uita uirtus, uosque
 aut gloriu uirtus exitu mande. Prinde
 clarescit se in spiritus, uerum tempore
 uos quoque ad iter uos uirtus uosque
 Nobis uero erit prestare, ut nos in
 Lucidano
 nosque

negre in Italia quinquam respiratis. Tunc
 illa manibus Regi gratijs artij, ita corpe
 illo. Jura preterea, et exploratam habere
 summam eiq; existimam. Divini cultu au
 grati: liberata tatem autem religioni parò
 non Romae, sed et multorum Germaniar.
 cognovisse, sed magis etiam ipsas in
 istencia multis esse documentis, expertos.
 et magis vultu debuerit tanti Regis
 mentis respondere, quam dubitare an
 sui firmis esse futuris. Et quoniam om
 ni nota expetebatur Italia ceteraq; Bar
 baria afferre Evangelij lucem: hanc un
 ctibus qualis unguis ipsorum opera ubi
 rebus ad Indorum et Orientis auxilium
 Et rocum et se, et illum respicit, sententiaq;
 semel tanta moti, barbaq; ipsiq; ardore
 nec animis esse, nec virtutis pavor, confidere
 tamen Deum, qui unq; impunit, quid unum
 desit, arbitrium. Deo duc, ac pro Deo quid
 dismissionis reurandum? Sibi utique primam
 curam divina gloria esse oportere, hanc istaq;
 modum quatuorq; vita potiosum. Certamen
 inde ortum inter Regis liberalitate, et Tomanis
 Simonisq; modestiam. Rex prolixè omnia eis
 pollicitus, benigno sermone, facta benigniora
 mitigare: illi contra notitia pauperlatib; demerit,
 et talis ab Rege communitatibus, uti velle. Po
 stremo vincit beneficium Regis naturalis confecti
 sermorum Dei in proposito volubus: cessitq;
 Rex non aequitate causa militis, sed admiratione
 virtutis

Responsum
 Hauvrij et pro
 seriti.

60.

Francisci Xavierii

Reverens virtutis. Pinarum ab Rege, puniti reusate
ludo domini ludo domus, quod ultra offerretur, ut publicum
ludum valetudinarium tendit unum inopanti ludo non
diuinitu motectia magis quam piodat. Satis qui pro
verfatur. confpuit, dori tui potissimum diverrari voluit, et
ad liberum regni Christi causam mini fraca.

Hec illorum benignitas et industria expectatio
in volentibus suspiria est intotus. Vita ratio in ualehu
tudinario humeris huiusmodi fuit. Absolute p horal res hui
nos medietate, sacerdotum officij ponus sito porsu
luto, rancid functus prima linc: quid suppetos
temporis in uigrom ~~negotiorum~~ ^{an} ~~curam~~ ^{an}
sancta impetit itum et hilariter absumebant
atque inestis et afflicti salata et subditia
offerat, aliar nutritibus roborantur: ad ult
imum illud certamen dispendij, nuno expirant
ter peccatorum confessione, interitus costalenti
bus de rebus salutaribus responderes. Neque

Civium plures in labor and opum and vitijs sunt. Civium
ad honorem plerumque fama cum sanctitatis illecti, ueporum
vita tenentur, iulij ad eos ventitare. Et illi perpetuo derob.
que ad salubrem non minime animi lava
quintu ardore differunt, placentis ad culent viter
vel, auremque hospiti, ad hinc vel
ponit frequentem, Sacramentum usum cum
palubunt. videri ja porsu obliter. Quam consuetud.
sacramento rursu mysteria frequentandi Olyssipponem
ia frequenter tam primam longo intervallo reuocata, tota
usq in dicitur doincep pomasit laritaniam, vel ut singuloru
viam videri civium salute, vel ut uniuersarum emulsi
dicitur civium salutem, vel ut uniuersarum emulsi
civitatum. Innumerabiliter enim utique moria
tar sicut laritana gens est ad pietate salis pro
pensu.

pena / antiquam illam pio simul que in
 uendi rationem insuauit. Nulli celesti
 uita capiti dicitur, diuiso imperio ad uicinas
 religioforum huiusmodi famulas aggregantur
 de Xuanalli quoque ipsorum de iudicibus
 Soutubem, per il tempore a Paulo Tertio Pontifice
 Massimo rite uisitatam. Proque ingenti
 merita sua mutatio, alia forma, nisi fa
 uer uisitati esse. Neque iam plebs tantum,
 sed nobilitas quoque Sacramentum uisita
 tionisq; causa illam diuersimodis frequentabat.
 Et loci hominumq; frequentia tam illa prius
 fauebat, exaltat aduersum hospitium prima
 uisum uicium celebratibus. Ad ultimum eni
 mo illius uirtus serimq; humanam despiu
 entia uenta uisitati miranda fuit. Dum in
 uisitas uisitati erat diuocatum Roma sacer
 dotes si duo enim ad decem iter accersantur
 Soutubales inter se coepta. Ex quo numerus
 in uisitas illes, quos uisitas habent, in
 tuon pte uidebantur. regio quod specimen
 entae Apostolica. Itaq; cor propale, sine ex
 pari numero, sine ex quadam uita similitudi
 no Apollolis, uisitas amplu fuit uisitati, uisitas
 appellare uisitas, et quoniam uisitas et ro
 llmantes uisitare personarum. Qui ppe
 uisitas Lusitana non nung in uisitas uisitas
 quon in uisitas pia, nullis propale rebus
 uisitas, ut uisitates, quid pte dicitur,
 ut uisitates, uisitates. Quis etiam uisitas pro
 sa res est, uisitates ceteros quoque e Soutubale
 fela fere Lusitana, uisitas cognomina peme
 uisitas

In Lusitana
 uisitas Apollolis
 appellatur.

Profectio eius

Francisci Lacerij
Profectio eius in Indiam frustra
impedatur

Cap. XI.
Eregia vero Lusitania sum pletar, Patribus
sui lumina veneratis uerum quam ornatis, ex
pe ditionem Indiam nunquam desinendo baronibus,
sed ita ut variantibus hominum uoluntatibus,
de Transito sua Dei curaret uoluntas. Nam
primorum citam nuntii Lacerij et Rosarii
admodum audaci uoluntate civitatis non pu-
sentis solum fructu, sed etiam fabricari spe em-
lumbri a primaribus, rationem talis usus non
nanti in Lusitania, inter se inire uoluerunt,
rati sunt commodum preferendum alienis.
Rex igitur primum cum Regni primaribus
agitatis denique cum satis multos iam gra-
tisque & amatores & adiutores haberes de-
fertur ad Regem. Offendit prociere prore-
quique quantum emolumentum ab Lacerij socijs
tam breui temporis spatio regia Lusitania cepisset,
quantum ab ipse opere operare Lusitania pos-
sid uinere, si eos non horgetur ad breui temp-
sed perpetuo imolar habuerit. Lusitania pu-
falte nobisque regie salutem, quippe que
propior sit quam India, etiam potius Regi
esse oportere. Cur igitur, ad barbaris gentibus
consuleret, patriam ipsam tam praesenti in-
daret presidio? aut tanto ac tam salutari
bono India potius quam Lusitania fueret?
Quocirca si idem Regi uideretur quod ceteris
uideretur illis uerum uoluit eius gentis semina
mandare Lusitania: ut Seminariis ad mo-
num foret, unde illos Sauesdotes in In-
diam submitteret. Rex probata priusum
sentein

sententia, proximis que primis consulendum
 raty, omisso in presentia huius incommodis
 articulis, ambobus in pituendo talium Seminarii
 utrumque retinere devenit in Lusitania. Quod
 cum ex amicitia Rulerius Hauseriusque re-
 sissent; omnimoda nec opinatio nullis articulis
 protinus Ignatius per litteras de novo Regis
 consilio admonitum, quid opus factis sit, con-
 sulit. In re cum Pontificis communicata, hinc
 rem ad Regis arbitrium rejiciendam consuit,
 hinc dubitans quoniam in presentia rerum hactenus
 certiora consilia episcopi suscipienda. Quibus
 litteris eodem tempore a Pontifice ad Regem,
 ab Ignatio ad Sinus, id negotium omni-
 cu parte permittit Regi. Quod si in super-
 ea re Ignatius sententiam, exquireret, com-
 munitatis videri, rem omnem ita illius,
 ut Sinus haureret in Lusitania, Transi-
 sur in Indiam pergeret. Rex ergo Igna-
 tius consilium suavit, ambobus ad se aliorum
 iubet. Accursum illi haud serios quidem
 animo, sed ex Divina providentia respon-
 tum Rex benignus, ut solebat, quod sibi ab urbe de
 ipse permissum episcopi, praesertim, quod non deli-
 beratum haberet, exprimit. Sinus in mandum
 in Lusitania, qui Collegium Coimbrae innotet,
 Seminarii submittendum in India: Transi-
 in donata sibi India provincia proficiscendum
 Proinde uterque ad sum se movet, quamquam
 disimile, pari studio quam primum pararent
 haud ignari saepe dirimilliansum munusum pa-
 ria esse primum, De non tam opus spectante
 quoniam studium. Ibi Hauserig reperit in magis
 hinc

metu in magnam Leticiam ueris, inventor Regi
gratias agere, quod se uoti composum seipsum
et in tantis comitis desiderio sum miserum gan
dium, donum pro tanto beneficio non gratiam
mulo, sed etiam solentia opera polliceri. Ad hoc
decur ipse uolens irritis, primo insperata de
mulatione percussis oratis multum, multum pro
tulit animi: deinde sibi se collegit in hanc primam
sententiam a quo animo multum respondit: Tam
tum quidem doctus Indiam decepta suo sum
virro per hunc, quoniam dissimulare nequitie
rit: sed quoniam diuinam uoluntatem Ignor
ti, Regis Pontificis uincensio ratis delectat et
hanc agere cuius causa eam suscepit pro uia
etiam, eundem imperio depositarum. Ino
circa fore utique se in Regis potestate, et
labum Seminaris institucendo aliquid se quoque
opera Indis nauatant, uim, quos ipse non
periret, per alium nos disciplina, exoleret Jud
Ita ab Rege digressi ad sub ubique magis uer
fore uiam

Nauigaturus in Indiam, ab Rege

Pontificis diploma legationis

accipit, uaticum recusat.

Caput XXI.

Franciscus huius sum expeditionis tam cur
doubitur uoluntatem Reique indigne compos
talam uia commentu robis, qz opportunis, sed
appropos commentu ratur ad salutem uos
ipz infruere cepit. Nolebit uelut non acru
sua meditabilis paratibus ad tandem prouid
molem accideri: os per otius uigilare, qui eleuato
uui ferend, ne ayendi tempus in cogitatio uos
uere

Francisci Raurij

Ego sumptibus pro Religionis repona in lucrum et
 Quare age Franciscus; et quoniam haud dubio sum et
 in Numeris infinitis dubiis ad difficultatem et
 omnibus provincialibus bonis, quae duntaxat, quae ad
 huc tulisti; et quae virtute omnia in Lusitania, haec
 for. teum in Indiam; Unde Rex probo Pontifici et
 et diplomate advenit. Atque ad indicium manum
 malitiae carum gerendum potestatem non a me
 solam, sed etiam a Christi rebus permitti dicitur;
 Et ubi scriptum est diplomate, quo Apollin et Regis
 in India imperatoris, et simul testimonium scriptum
 his, et una tamquam indupli. Tum Raurij
 quae datur ad hunc suam emblemata, diploma
 te non necessitas quam reverentibus accepto.
 Et quoniam verba te, Rex optime, exipimus et
 de re veritas, inquit, tam vici christiana ranti et
 rom, vana talis et Regis et veri iudis huius
 Pro bonorum ^{annua} legibus qualiter. Sed et
 munim eorum tua probitas falsum operas et
 virtutis aliorum. Ego mea temeritate a. n. et
 quibus conquis, non casaria, videri me alij et
 alij operi et dicitur, quoniam vici? Profectus huius
 munitioni nequit ac pariter vici. et vici et
 talis huius vici fuit, non submissivum fuit et
 ab; te, vici a Pontifici longe plij onore et
 impositur, quam mea imbecillitas forte et
 quod: malo tamen oneris magnitudine op et
 pium, quam quid Dei malis impositur, et et
 infirmitate animi and meae detestata, aut et
 unquam deponere. Nimirum Dei vici vici
 cum onere, et facultate eum prodeste tot et
 gitor

Rogationem Raurij

77 Invenna colossi subting opo, in omnia vita efficiendi
 77 hoc, ut dicitur intelligant, meminerunt, quam
 77 personam a Deo, a Sordifere, ab Rege Lusitania
 77 impostum hac vice suspensam tenuitatis, omni
 77 ubique in istis, et fribus citis me desicet vita
 77 quidem scilicet. Hac etiam Rex famitavit ad
 monat, videtur etiam atq; etiam orquid uolte
 Lusitania, mal in India desideraret: imperare
 re ubi ubique magistratibus, vel ei, qui unquam
 uellet, impigre darent, ad simul regis ei
 tuncur tradit, non omne nationis magis pe
 nor, quam auctoritatis. Francisci, aho regi
 grati, manumq; ei de more orulaty, domi
 nauertitur, ut dicitur ualere iussit, consende
 ret namim. Hac regis data factis benigniora
 fuomat. Magistratibus procuratoribusque
 regis mandant sane diligenter, ut Franciso
 atq; regis tum in Lusitania, tum in India
 suppeditaret quae unquam uel ad ipsam uita
 euentam, uel ut Dei uellam augendam, opo
 foroul. Haque Haucis adonque e Societate
 P. S. V. regis deinceps famitabitur opibusque
 in India, Malaca, Molua, Japonia, uisdam atq; Lusitani
 itinera sustentat, longè talibus Christi uel
 non protulere. Caeterum cetera omnia benignè
 suppeditent eis, molestia tamen cum rigore
 misericordia certabant: ut ne quid ultra u
 sum necessarium sumerent, de aliqua boni
 gratia, uel potestate fieret, pars haurienda
 habi. Inuenia in suis commisit curandis, cum ubi
 que tempor, tum uero sub profecto. Quam Insulam ex
 taris pepererunt. Igitur Haucis, a prosperis Paupertatibus
 amore magis quam ab uicinia uel omnia
 populandem. Magistratibus ipsi altis, in gratia Re
 gis atonal: demosttrand sibi ab Rege magnopere
 ingratum

Haucis et
 ceteri e Societate
 P. S. V. Re
 gis Lusitani
 liberalitate
 superioribus
 in India.

Francisci Laurij

imperatum, ut ei, quicunque, requirant ad iter, non
 sine scilicet probentur. Regem quoniam indicem eade
 eorum rem, quas desiderat, ad curam possunt in te
 pore. At Francisci magna habere se quidem gratia
 respondit et regem liberatari, et ipse et illi
 gratia; casto in nihil require, nihil desiderare
 amatus. To um fecit, sicut sapienter Augustinus
 itaque a Francisci responsiva, semper tulisset
 preteritur, necesse, ac illique ipse, ut aliquam
 saltem acciperet. Ad ultimum Laurij, utgensi
 modum nullis faciatibus, sine obtinatur pro
 hientia preberet specie spectantibus, ita modo
 eis gessit, ut sui ipse teneret institutum. Certe
 non cum vulgare laicam postulavit, ad acci
 da summa hyemis frigora, qua circa Boni
 Spici promontorium navigationibus subeunda scia
 bal esse. pondusque liberos magno tibi unum
 in India futuror. Neque ultra eum procer
 floctere potuerunt, ut quisquam preterea
 dari sibi pateretur. Porro Comes Cypri
 nary, India classi instruenda Praepositi
 Franciscus in praetoria noni Regis, in praet
 catum, et viaticis semina, eius vice sollicitus
 ipse conuocavit, atque ostendit Regem pro eum
 eiusdem mitem, ad reuenero, um mandata
 ut, uti res ad professionem opportunas a
 bunde subministraret. Tum Franciscus,
 Ad ego oro te quousque vehementer, inge
 ne quicquam cuiquam mea causa tribuat.
 Nihilis rebus Comes optare, ut saltem semina
 ducet semina nacefrarij in rebus misistulur.

Tu Franciscus

Tuum Franciscus, et illi uero, ingratum, hanc manum
 usque dum erit, alio hanc erit opo minispepo.
 Quo Hauorij resurrexerunt idem locus, delatitio vel
 alij referunt, affirmabat se omnibus pe. et si
 uel singulari eius a continentiam egyptij fe
 rebat iudicibus. Ita Franciscus non alio uia
 tico quam Dei fiducia inprudens, in uita ja
 uero in Indiam secul.

Indiam potens est exempta uisibus
 sua.

Cap. XIIII.

Ultimo Imperio Romano, et Christiana
 religione in Asia regenda; Asia enim regio in
 dit est: duo ferme itinera hinc erunt in India. Unum in
 unum per Syria Euphrate flumino, et Tigri Indiam
 sinuque Persico; alterum per Aegyptum, Arabiu
 sinu, et mari Erythrao. Sed in his regionibus
 Saracenorum animus ac superstitionis Saugala;
 non perinde, tunc ac hinc Europaei Christiani
 uisus est per infesta hostibus loca. In uero
 Lusitani homines Africa oram, quae Atlanticis
 decans abluatur, legentes, Africa quam uisus est,
 Arabia Persidumque circumuecti, longissime
 circuitu in Indiam transeunt. Quippe hinc O
 ceam in praesentibus abest India ab Lusitania Lea
 eorum mille amplius quadring. Leuca diuina Leuca Lusita
 sitanis multo familiarior, quae totius peruenit mil
 libus constant. Et hoc spatia linea equino diebus
 quae ab aequo solis est maxime torrida, mentem feri
 Asiam interueniens, hic transcunda necessariae
 est. Hanc tam longam ac difficilem uiam Hannibal
 eius Princeps, Joannus Primus Lusitaniae Regis filij hoc aperit in
 sunt omnes Mathematici insigniter eruditij; primus Indiam.
 omnium non minime animo quoniam ingenio totum
 Causa

Causa tentandi fuit, ut Ethiopia Regem (sicut
 quæ Psepho- Iannem appellant) quædam cognoscit
 in extremitate feruæ Africa non procul Arabia
 sinu, & equare, uisâ aperta uia, sibi Lusitanis
 commerciu adificioral. Cum res uelle succederet
 res uter uisita ter detinere Lusitanis reges
 Alphonsus V hoc nomina, Ioannes II. et
 Emanuel Primus prorogati, paulatim uiam usque
 in Indiam fortiter uisâ ac scilicet explorandam
 munitur. Quippe et obis uisibilis Afri
 ca inuitas, et opportuna loca uisitata, in iustis
 ora Africa conparant, quæ ab his hostis Lusi
 tanis pro uisibus tenentur. Hoc igitur in
 tu Xaurii Indiam petens, et Lusitania sol
 uit, anno post Christum natum M. D. XLII.
 VI. Idus Aprilis. Uocabatur eodem uasi,
 quæ Martinus Alphonsus Toru, nouus Indiarum
 Prætor. Et Sanchus comites helobal omnia
 suus R. Paulum Camerdom, sacerdotem et
 gregiâ uisitate, qui cum ab urbe 30 uisus ora
 comer aditum ab Dynabio, et Franciscum
 Musikam Lusitanum, qui Dyssippone se
 met illi spem adiuuaret. Uocabatur
 uisita in ipso itinere uisenda, dicitur ubi
 hominibus, et Geomelia, rem nauatium
 astrorumque Quisioris. Non stabant in mor
 Atlaabide, Africa dorso adiacentes insula
 plures hanc ignobilis, alia propius, alia
 longius distabant. Et inter se, odâ uisitata
 in his Toruabada; nullo Conuicia dicitur;
 Et Promontorijs uisitis; insula, quæ pro
 crinium uisuum ammentatam nonnulli
 Hortus Horpendum salubris Poitau, car
 uisibus

Horti Horpenti
 Dum

miribus inlytor fuisse memorand. Et hanc
 vita ad cognoscendum non inuita ita claris
 praedemonstrabatur, ut plerumq; in conspectum se
 darent. Accidit autem parca celo sydonum, tam
 quillo mari pifium uera et immutabili specta
 cula, qua uictorum pioni omnium non sim
 admiratione, tenebant oculos animisq; et
 Kauorio, et si a latius cognitione rerum, hinc
 cumi abhorrebat, tandem non desuetam aut
 uoluptate in India, sed Diuinam gloriam salu
 temq; animarum palendam rati, quibiam Deo,
 ubiiora hominibus spectacula edore ipse ita
 nauim ucepit. Et oras praeterea nauis oppidi in
 par, non solum nauis, sed militibus, asseclis Pictorij
 mercatoribus, seruis referta, ad summam capitum
 ciuita mille. Itaq; Firmisq; ut primu iter
 est ingressus, una cum socijs in proximam salute
 prouanda summo studio elaborare instituit. Nauas et uiri
 nauticas turbas ne horisq; Christianis praec
 litas docet in
 ptis imbuoni, deprauatos omnium, corrigens
 mores, uniuersos ad elauulas animi scholas in
 uitans. Nec frustra. Temere iuuenili consuetudo
 sublata; multorum rosin Au alia, plurimorum con
 fessiones audita, plures a peribila uita ad su
 nestam piumq; reuerti. Erat in Kauorio per
 pectua oris hilaritas, omnia uimur comitibus Comitibus
 dulcorine allucini. Itaque homines quoque otia flagitio
 flagitij; seculibusq; cooperati, unjo a religio sor allucini
 soru uiroru consuetudine corrigensq; absteren
 tes, iucundissima Truncisii Familiaritate ani
 mium caperebant. Et ille hunc uis uisq; generis
 animus

Difficultates:
Andreas nungu
tionis.

animos trahendi, praesertim eos benevolentia delinunt
 se flectebat à utiq: Domina jam frans publicos
 in omne virtutis ac pietatis partem invitabat, in
 pulchritudine. In hoc hinc Reg. patrem eij. amicus ac
 virtuti maxime oblect. Martina diffinitio, un
 uigalis, ut foret fel. adeo gustarent ut horer non
 dārgue, ut jam alij super alios in moribus inu
 darent: et super colere: non mali agebant ali
 menta. Salsamentis animi perpetuis, rege rebus
 pure munito atq; corrupto vita habetur
 uitalitas insuper ac uerminosa formē pta
 bant aquam: quā & genere ipso liquoris et
 eriguitate aconitum magis quam respingueret
 fulsumentis exultata spiritum. Nonis ergo in
 labium et boni succi in uenas diffusis, morbos
 exaubant non aliter nisi quā existeret.
 Quippe gingiuā foetū exarscantes, at uirtutis
 exultiora non imitatum solum effordant
 laborantibus, sed etia p. quod miserimus serua
 erigebant edendi facultatem. Adhuc uis
 pestilens: morbi a'gritudine animorum, reuim
 ipa inopia reuim roborata, coepit p. confer
 tum arctis in leuis turbam seipere, uigarij.
 Nam utri Rex, propter necessarium commentū
 suis uig. nani tabernis mulierum uentariam
 huius leuis a'grorum subsidium, attribuit, ta
 mea affecto uig. multitudini nulla, satis epe
 congruatur poterat. Inuincitibus etia tenor
 mali necessarius ipos a' p'rouis cura, ut sit
 ad p'imes tuendi uig. auerterat. Itaque
 a'grū pariter medicamentis ac uig. p'ouis
 de p'itulis

dardibus, non minus suo quam si quae beatorum pa-
 spis epist. sane intentione. Et ut quid mali. Non.
 remissus illis nautica unquam sedes, longe
 foedius agrorum, quam contentibus corpora sus-
 pantes. Rauris ipse persequente corpore
 nam, qua uelut hinc affertur corporibus re-
 forlam, memore eiq, quod in ipse non uidet h
 rocinis inuideras, indigne benignitatis uirtute. Magnitudo
 tibus, sua specimen dedit. Et uelut res alia antequam
 quod illum stimulis. Præter uidebat foras dedit.
 ondarum non agris. Tandem, sed seminiis.
 tuam uindicta de uulgiis. Securis. foeda em
 pendentibus. munda. Satis, ante uiderat erat.
 At ille, formidine in misericordiam uersa, suis
 gnari, martyris genus esse humani salutis
 causa obicere de peccatis, affectos omni
 uo pueris salutis. Ergo non uelut peccata
 expuro, agrorum corpora foras abstrigere,
 libens conuictu. Inuare uictus; coquere et
 uoluntis abos, eorum communiter in or iasere
 re, medicamenta ac prohibitiones, sui inuam
 praeberu languentibus, moxter benignè salu.
 ad uelut, salutis hanc exitate uoluntis.
 Deum prouisiuè agris entis hilaritatisq, in-
 seruente, omnia uelut sanam in se uider
 uinibusq, ueneris.

Agrius ministras M. Stambial
 appellit

Cap: XLV.

Minusq, utique in eo inueneri. uoluntis uel
 Sanctionem, a sedem. Satis hinc. Satis
 erationis, contemplationisq, uelut. Minusq, uel
 paderma

paterna promissio in omni indulgentia anni
 talongz. Luitui ille reb. offerret, et cum ceteris
 annuibus, tum praecipue Josa Praetori, cuius
 simul ac honorandi esset: Franciscus quippe
 Josa ab Rege ipse sub protektionem impen-
 sium commendabat, quod tunc magis effren-
 atissimum commendatorem gerit, ne res ipsa con-
 quendebat. Proinde Postea ad Regem in
 exultatione sua, prolixo illi benignoq. om-
 nia deferenda. Placuisse tamen videtur sua
 pro praemio: resq. ubi narius a nobili-
 bus corrigari, aliqua benignitate castrorum
 praedis pauperibus suis. Quod ille in spiculum
 ad eum conpariter retinuit, et neq. iuri hon-
 sti se nobiles ex Praetoris. obvolcedum
 tota, neq. Praetori ipse potuit cum ab u-
 nica summa paupertatis abluere. Ceterum
 hoc majorem Amorem apud Deum simul
 hominibus, gratia et gloria habet, quod
 fraudans se ipse in his suis periculis res
 corrumpere a nobilibus, ut a Praetore us
 signatos, benignissimi illi pro se et agris.
 Tenac ubiq. disciplinae suae porro, paratibz
 defurgetur. ibi, ad natura desideria recta
 uerit quam captanda. Nec ueni interim non
 agrorum subleuandorum cura intermitteret
 ucty in spiculum trahendi Catechismi sui. In medio
 seruis, nauibus, miltis, religiosisq. ueritas se
 labrum rerum ignorat, simul religionis non
 appropiis praecipueq. imbuere, simul ad Chi-
 p. und uita saluam aplos sermonebus aut
 dicitur

In anni pro-
 210 uideret
 Tommas
 paupertatis.

debat. Quodcumque uero fieri laboribus, sed
 robur. Et ad hoc non aliter magis, quam in illis
 quo Indio uisum indolentium est. Nam, ad fenum
 cogitabile ille quare uisum est, quod
 in hęc mucetibus zona horridam, lincamque
 ipsum aequi uisibile, haud ita multo post
 uisibile hanc. In fenum tempore in ita
 maris hanc, uel ex imminenti aduo rotis,
 uel ex tranquilli aequis reperitur tam in
 losandis existit a post, ut nulla proxi affinitate
 aura, uel uisibilem quoque robusti primigui
 a fenum, ad sudore fluxu, uisibile hanc
 quomodo: utique uim in illis nasium angustis
 confecti uisibilem uisibilem spiritum ducant
 et per illa tempore nulla feni capere licet
 ex portione aut uisibilem liquoris quippe
 omnes et uisibilem feni uisibilem uisibilem
 maxima ex parte: quod hanc uisibilem fenum
 Quomodo uisibilem uisibilem uisibilem uisibilem
 autem caputibus uisibilem, multorum ducum
 abque uisibilem hanc uisibilem uisibilem
 ut ingenti ut uisibilem hanc uisibilem uisibilem
 loci uisibilem. Itaque uisibilem hanc uisibilem
 per tota feni horridam zona portione, ut
 febris grauiora, ita uisibilem hanc uisibilem
 praeterea uisibilem. Et igitur, pro tempore
 inguente uisibilem, ut tanta uisibilem
 uisibilem, fenum, feni et hanc uisibilem
 uisibilem hanc uisibilem. Feni hanc uisibilem
 tantam inuicem uisibilem uisibilem uisibilem
 uisibilem, quomodo ad uisibilem uisibilem
 docet, tanta uisibilem uisibilem uisibilem
 Et quinquat

Labores in
 hanc
 Zona horrida
 et inuicem
 moda

2° quinquagesimo ipse quoque longi quatuordecim
 inuicibili afflu oblongis, sed tamen tamen a
 nimis rigor, tanta. Qui Spiritus si qui est in aere
 temperatior: ut fuit; ut laborantibus iniret huius
 ipsiusque multum huius rognus, quoniam tamen
 emittit opora. Ingenti hac equi nuntiat
 plaga nuntia per huiusmodi, in huiusmodi, in huiusmodi
 huiusmodi tamen multum emittit major incipit
 natus; quia gravissimo periculo defungenti
 erat. Nihilominus tamen nescit dandum
 Bonae Spei promontorium felicissimum tempore
 potibus naufragisque infame nuntiat huius
 Insuper promontorium et ei nomen accepit, quod
 eius nimis et portualis utilitati, tam tamen
 spem accipit. Secundo navigationis. Insuper
 eo loci. Africa unca in huiusmodi emittit in
 Annaprolem Oceanum, uero glacialem plagam:
 ubi, das maria longe maxima et ambobus
 Africa laboribus continenter percurrunt,
 aduersusque agitata uento, perpetuo labor
 se accipitque wastignat. Nuncia potius
 similia nuntiat Insuper et Insuper nuntiat
 quo tempore illis huius, per huiusmodi
 continentis, huiusmodi et huiusmodi, quibus formis
 ipsius modis et promontorium huiusmodi
 et Insuper e huiusmodi putantibus. Etsi autem
 nuntiat quo nuntiat illis promontorium huius
 et huiusmodi, in huiusmodi quam maximam huiusmodi
 in altum producta, longissime recedere solent
 a terra; tamen periculum magis fugiunt, quam
 in huiusmodi. Dum enim curam longi itinere huius
 fluctuant, quo magis descendunt a Promontorio,
 huiusmodi ad glacialem tamen accidunt, in huiusmodi
 proclia.

Bonae Spei
 promontorium

procellar subit exstant, et inopesanda incurrunt
 frigora. Invisia ut naufragij pericula absit, inso
 lidam certe nauium iocunditatem effusa ut totum
 consequitur nauis. Hac tunc nauis molepta, et
 agit moribus, ita inuisio laborem, auerit, opre
 dat: proseritum enim algeri, nauisam; quod tempus
 ne res ipsa ferubatur, et sibiuet diptem, sua. Un
 comitibus minia Estrequeribus. Scilicet diuina uir
 imbecillitate uelut, et animi constantia per
 turbationem compressit pomabii. Ita cum ribi
 ipsi doctet, nullo, ut diffidit quidem tempore
 defuit agrotis. Nec solum in presentia uictoria.
 India nauigationis conatos omni opre alq, ope
 ra iunuit, scilicet etia sarijs, eade deinceps pro
 facturis, itinoris huius ac uita regulam in
 poptem reliquit, quam illi hodie Transiuro
 auctore Enise tenent; nauibus, quibus ue
 lunt, non minui soluto sunt, quam aduento.
 Sora ipius Praetor, ut totique Lutitani Bond.
 Sori Promontorium circumuerti, eiusque minis.
 longissimus circuitu aliquando tantum reperit,
 luctu ex timore gestitator, Poaque et inter se
 ut soler fieri, gratulantes, praetor altera Africa
 lino, quod inter meridiem et orientem sole
 spectare dixim, nauigare uerparunt. Inde
 DE. fore lomas a promontorio prosecti, in
 quinque iam totos menses ceteri in perpetua
 nauigatione. Transiuro in apidus labore abson
 risent; Motambius plurimos nauimisque de
 sumti periculis in Augusti mennis exitu pue
 uerunt nauigatione tanta magis quam oppor
 tuna. Nulitor in India semestris permi epo
 solet: nauisq, e Lutitania uente Charles profu
 da, Joam tenend fieri inite Septembris huius
 si intomuda tempestas, aduencq, nauis erat
 in loru

Franciae Regni

malacia currua carum moratur, quod tal unidit,
Motambii hgamare cognat.

In Motambii valetudinis rigor
ipso rigore subleuat

Cap. XV.

Motambii
insula

Motambiius, prope olim diocesis, Insula est
modica, in Africa ora vergente ad vrbem Solis, quo
tum Cali temperio; subiecta est cuius forma trian-
guli, quoniam verba commenda & opposita, in ea
oppida sunt omnia duo, Lusitanorum nam, Sca
conum aliorum amissum. Nihil ab Lusitania
non quidem recta regione, sed Caputis, navigatio
vir infractibus, tenentur matrem amplius tunc:
et India terras circuitor nungentur. Multo
maxima parte itineris confecta iam erit, restat
sed parte ferme quatuor. Sed Motambii in sociis,
quam opus erit, applicuit lassit, cum silicet
iam idonaa tempestas, ventisq; deficiunt. Nunc
vires ibi et omnes Hybernae necessitates ^{esse}
Motambii ergo, ceteris vixera, ea duntaxat
navigatiois iudicatione referuntur, magis tunc
cum laboris quam cessationis patientia,
valde peni portum quietis expectat, videri
instituta subleuat, q; a rigor cupiditate
Anglorum Non dubito, quia totus iam Francisi
operat in vultum institutione agrorum, in
superis uentibus legentis, propter subleuat
illud quoque sumunt, quod vultu ^{esse}
no repertanti mirabile fructu unde tracto illi vultu
suffocant, quae totus tot ac tanta uno tem-
pore onera sustinent. Sed eximie ille vultu
corporis animalis incredibile corporis et animi robore pili,
probum

divina

divina caritate ^{paratillum naturam a constanti, ut}
 coram concipiat tantum, ut per cura uny pmissa
 quodammodo effiore et valeat, et persot. Assiduis
 eundem sine ulla defatigatione aut satietate in carum
 Chrysostomus orationibus humanis interduz nihil proterunt
 tabulis eorum, quod mortalibus solubria. Ne quidem
 constabat epe. Ergo pervenit ac si integrum statum
 nam libere utitur, co venisset, ut h. verum ^{Novembri}
 ut egressus, in valedudinario regio si quod ^{hybernis}
 hinc est similitudine ut in reliquis Lusitanorum amaly;
 sedem suam locavit. Hinc nunc negotij in terra
 ac valedudinaria fiunt, quam in mari nauigij
 fuerat. Zrippe ^{Notambri} longe maxima est
 eo tempore vel mirborum gravitas, vel labo
 rantium multitudo. Et ad ^{notabilis} prestifetaz
 vim Antbarani illa causa accipiat, quod naver
 pariter omnes, quod eo anno e Lusitanis in de
 dum soluerent, in omnino una compressa
 quicqz huc affluta, eodem hybernabat hinc.
 Ea res ^{Ramerij} una e solubilitatem nunt, ut
 tantum agrorum subiecti molem. Nam totius
 oritur nuntibus benignitatem suam imperitica
 dam ratio, quantum disponis, no ^{stiraciz} in
 bonibus consequi poterat, unice opant naver
 afflitter, salomonis sacramenta laborantibus mi
 nistrare, moxqz solubiam, moventibus Dei fiducia
 exhibere institit. Itaque agri omnes ^{Transful}
 Dei immortalis dono unicum cloror affectu
 remedium sibi misit doro. Nec agris alliditqz
 aliorum immemor fuit. Per idem tempus festis
 diebus in India proteram ac populina maxima
 humanum frequentia sermone laborat, ut un-
 centium quoque animis subducatur. Labor hor
 dum in agror, valedudinaz, omni ipse iudicior
 tury

Cura salutis
animarum

Francisci Kauerig

innumbit, praesum quibuslibet quae sunt eadem
 qua ipse noni uerbo erat, subito incidere uulgo
 uagantur. Confestim igitur regitare per quemq;
 obuium habebat, an puer illi Christiana, deceptis
 iudicanda diligeret. Vbi uidem omnino habuit reseruo
 ob se composuit, tantis reuerentis dolor eij palio
 peccat, ut in uultu semper aliqui lacta indignis mo
 stris emineret. Quicquid Sora pueri miseris in
 Jan erat uicatus, ut illo mirabile uisum, rogare
 pergit, cognis ipse uisus, puerum illi Christiana
 esse remignam uideatq; Tum Francisq; Eam
 uero, si uisum, huiusmodi moestis epom, illa
 ego uim aduocis ueliquis iduipem. Urebat sub
 tu Sora, uir igitur uisus insom miseris pueri
 ultro subiret, respiciendo, quod puerum eadem
 uictu noni Christiana infirmitatis, exortem
 esse uisum. Tandem uero eij anam inse
 cerat hominum salu, infirmitatisq; puerit. Ceteru
 tum quid tandem haberet uisum, et uisum
 egregiu eij benignitas, utri mundo etu magis,
 quam finitudo seruans. Puerum enim intolge
 tis diebus Kauerig, dum affectum daltione
 muelor summa qre conuictus, ipse in morbum
 inuadit exemplum fulgur, quibus fuerat solati
 Nos sani fortitudinis illi maloria uisus, Tobiq;
 cum inuadit aduocis genus ac perimulora, ut puer
 diebus septior, infra breuissimam uena, miseris
 sanguinem: quam tamen ille febrem non lauior
 turbam, uel uel a Deo uisum, libenter fore
 bat. Eius uisus, ut insita eij uisus foret quidem
 fier, graui corpori antehidina, uisus, uisus
 phrenesi libu quancor, phrenesi aduocis. Ea totus huius
 uisus uisus, quo tempore sanis uisus, uisus
 qui cum uisus, in res quid ad uisus
 antehidina

In morbum inuadit

Phrenesi libu uisus uisus uisus

voluntatem pertinentibus: id quod mihi natura
 fortis, sollicito illum ad incunsa: sed ex deum
 atq; ad animal ipse dicitur: qui maxime emperere
 sicut insania, magis cum ipso admirat ore ad
 mentis compellat, fuisse, nullum ad unum ei abum
 a vestra ratione alienum considerat, tanta vim in
 usq; hultibus, vultus. Nec putatis magis in ex
 morbo, quam pauper, totis tunc Franciscy fuit.
 Curabat in pulvis voluntatis cum ceteris,
 pari modo & conditione utens. Non decessit
 vix hunc & copiosi, qui certatim cum ab inibitator
 morbi in sua transferre testis, et usum sui transferri
 per se unum huius, idque per ipse hunc,
 vehementer abum atq; etiam in istum. Verum
 illa summi paupertatis, stultitiam in paucis est
 laudate eorum humanitate, ubi liberalitate notat.
 Quamvis agros, nullo discrimine in agrum
 iam turbas. Vir pueri mali perimissor
 fuit, quam dicitur non. Igitur brevi distorso
 periale, mihi habere cepit. Nec non raris
 eorum, naturalem illi nimis in suo instrum,
 vel potius annis proditalem: utiq; non ipse
 quibus opera humana etiam ipse indigeret, et
 gra, non proprore dicitur. Ergo ut plenum
 remissit morbi vis, suum obitq; nihili regni,
 voluntatis obire, reverentior unum, con
 fidenter unum dicit, utiq; puto, ab, unum
 ab etiam agros, sublanat agros. Non inquit
 abis, antea Francisci benignitas, classis atq;
 admiratio ex his, quibus modis jauctor de mor
 re agros reuissat in Lauriniam inicit, qui non tam ipse
 efficitur, fobri, caritatis humani ad hunc, non raris in
 si natural, summa intemebat ore. Ibi morbo, non
 mihi

Ex voluntati
 morbo in pa
 vix hunc & copiosi,
 morbi in sua transferre testis,
 se unum.

Ergo ut plenum

Francisci Xaverii

miraculo stupens, pammis haurit: inde venarum
 pueri explorato, hauri debet quin ipse magis
 gerit indigere magistro, quam quibus nisi pastor
 orare cum oblectariis, uti aut lectus suum re
 uerit quiesceret, saltem quous solus decideret
 nonio calore restimto, tum sane, si vellet, ad ar
 gorum rediret curam. Franciscus est medicus parum
 elum, nec tamen perilitantor desorendos exci
 piamus, respondit proximam nocte aliquis sibi
 negotij cum agro quodam fore, hauri satis ad
 impendentem mortem parato: eiq salute in tutu
 rocepta, se quietum esse captum. Si quom ite
 rureberis, erat ultima sortis nauta, qui ex febri
 insanientij nundum peccata sua confessione con
 ptiat. Postero igitur die medij Franciscum
 cum nauta illo colloquendum offendit. Iacobi
 atger in lecto Xaverij, ipse assidens ei operam
 dabat confitenti: quippe illij uilem misericordij
 fames in pulchro presentem in suo lectulo uide
 cant. Et nouo benignitate nouo decore uidet

Nocte sur
 nienti Fran
 sci lecto nati
 sanitas resti
 ta uidetur

miraculo. Satis uentis nautam insanientem,
 postquam ab illo in suo lectulo est positus,
 ad mentis sanitatem rediisse. Nec uim de illij
 nocte uase. Xaverij fuit. Eodem nauta die
 subresperam sacramentis rite praesentibus, plen
 bone spe excessit e uita. Tum uero apparuit
 idcirco Xaverij tantopore de illis lui uispe, quod
 imminet ei uita salutisq dissiuena providet.
 Franciscus uicula salute admodum longi extempore
 praesentis reperit, uelutidiniq; suae scribit, medicu
 usque uaque obtempore: hauri minore oblectatio
 exemplo, quom Christiana caritati. Ut uero ex
 morbo uenialit, nitilo cogitur ad praesentis uita
 tudinam

tendimus laboris reperit se. Atque ut et bene et for
 for extipam personarum theretis, eundem pro
 rar industria carum tenuit, appere ad extremum pro
 fationis licet. Illo autem tempore proba: tam licet
 enim Motambici hyematum est: et ex regia citi
 lit eximia sanctissima, ulinostu, clarissimorum
 illum tanquam vicum sanctum vulgo suspiciones
 2. et circa nonnulla, que per id tempus eis pro
 specie eueniant, Hauorio haud dubie ex de
 vero fatabantur, tanti viri virtute ac merito
 factum esse memorantes, ut pro morborum gra
 uitate ingentique agrorum numero tam graui
 eo anno in Motambicis hybernaculis intulissent
 profecto eundem et industria subleuatos mor
 bos, et sanitate depletos. Aleras iam pro
 folitionis dies, nec tamua agrorum ploribus
 conualuerant. Quin etiam ipse pro hoc tribari
 iam ueperat febr: proinde in Indiam perue
 nire festinans, optimum factu ratus est, eos
 qui per valetudinem sequi non possent,
 hoc est totam famie classem, in hybernaculis re
 tempore, donec reseratis ex multis uisibus, temp
 mittere in Indiam ualerent. Itaque P. Paulo
 & Nouilla, Hauorij socijs, fauile exoraty, ut
 Motambici manerent apud agror, Hauorius
 ipsum secum ducere statuit, itinoris solatium,
 et si quid grauius incidisset, auxiliu.

Quiso de
 feruor
 sanitata

Melinda et in Soutora inuata no
 sine instauru fructu pulispor
 mury, in Indiam puenit

Caput LX.

Mense igitur Aprilis incante anni insequen
 tis, Sora pharebum ingentem s. galconem
 vulgo uocant: s. fructu Indici clusa ungra
 zatum, cum ualida noua conficiat, i. tase
 cum primum

Francisci Xaurig

eam primam per molatulinom. Hec est, sequit in pa
 Nicardis cum Prætoris Francien, Lusitanis ibi
 et iacobis eius dyressum lanquins, magnasq; be
 nescit ad id indijs prosequenliby. Sola aliqut
 dierum secunda nauigatione passam inter
 erator serhuq; in a Mafrumbis pas
 uelq; et Melinda. Saracena urbs est, a
 nica Lusitanorum. I. de ludy pauur ibi diu
 subtitil. Inca urbs Lusitani mercatoras
 plicumque versantur, et si quis ferre ibi
 dem occupauerit mori, tanulic cruce inoi
 gribur uinduntur. Propter uelut ingens
 ac puelara una e marmore ianuas ui
 sitas a Lusitanis uisitatil. Quã uispe
 eta Xaurig ex insperato, efferri gaudio
 coepit, tanta uim se gloriã etui gratatit
 quod in media Saracenorũ ac itomoni
 ditione uictoria emicaret. Subinde haud
 lenis diuulsa rer hanc cig lectitia auxit. Sar
 cenã quãdam ciuitatis eig primariã, que sty

Melinda
 urbs

Cruis ho
 nor inter
 Saracenos.

Mahome
 tis uelut
 confenit.

agunt Francien Saracenosum pietatem un
 tenuisse, percontabatur ex eo, an uide onone
 ret Christianer. Quippe ex responditum fu
 rit, que Melinda erant, tria duntaxat, eã
 a pauur admodum, celebrari obfuperebat.
 ignauri uis fanile suorum pietas defecit.
 Et tantul illud mali proficito ex uetario aliquo
 ipsorum solere dicebat orbum. At Xaurig
 lictas obfatu eruit uim uamoniis represam,
 negauit tam miraculum epe, uanam Mahome
 ti; religionem iam defecore, quam tantu uisibile
 laum aliq; uen religionis auctorem a super
 pitiosorum Saracenosumq; precibus ab honore
 e hanc

et hanc pulchra esse causam, cur prius, quam
 succederetur, eximium funditus videret. His foris
 nullis. Circaque superstitionis antipodis. Castitem
 ipsi appellant. Sidimus Mahometi Mahometum dicit
 Nihil sane eruditus, proscalam en firmavit, nisi
 Mahometus intra biennium eius reuenerit, nullum
 se illi remiserunt, sed iam in auxilio illorum
 mentibus Mahometis reuerentia exolevit.
 Ceterum Transaric animos superstitionis
 captos, nec ullis salubris consilii patienter iun-
 gessit, tum hinc tempore libere, quod e-
 rit reliquum, excitant eos ad cupiditatem Chri-
 stiana libertatis, magnopere monerunt ab ho-
 minum condicione Deo opem tuimus ulentibus
 implorarent. Reperito deinde itinere, uery
 illud suum in statu hunc tenent, uere animi
 num, sed acerbis agris maxime p. neque uim
 uerant. quibus uimque possit rebar opem
 ferret. In quo quidem genere ad usque pro-
 gressus est, quod proprodi. Somnigritas pro-
 post, benignus ul opat in alios, hucut fuit
 in seipsum. Namq; ad de sua habitations ac
 loculo committenda negotis, magnum illis ite-
 neris partem ipse in partibus inior uisam
 raudiam cubitavit: et lectum ei ambarari y
 fuis in opium commoluit, caruina an hura
 ipse p. debet. Eandem uim Transisio Gene-
 nerandi de hominibus ac de religione oblati
 materis est. Omnem Africae ad circumuad.
 Portor, ad Portora inuision, a Mo Tambia par Portora ino
 suum nullia prope M. D. CC. nauigium appu-
 lit. Ea inuola adspicit abdime Africa prominentu
 ris. Quarnasam appellant hodie. Armatum
 olim uocantur: et situ est e regione s'ing' huc
 Citi, fretis, Moiani, un' fecto Moai nubes de
 dit, ubi exoranda Mahometis sepulchro nobis
 Portora

Requis de suo
 cubitus luti
 quo commoluit
 In huc
 sum uisum
 pro lecto
 uisum

Fransici Kavoy

Sociora autem Civitate ad C. nullis passuum am
 pleatibz. Terra raris arboribus ac uisita, sine ulla ferre
 indicio humani cultus: non triticum, non oryza, no
 vinum, non poma ferit, stultis proorsur nisi quod
 da hylis, ex quibus panem imolui conficiunt, et
 pecore abundat. Et sapor lactora, casu incompa
 grans, ingenti tractu ardore solis. Gens plane
 rudis et imperita: nulla apud eos monumenta
 litterarum: nemo quis legere, saltem scire. Viri ha
 bitati, sui cuius, nro Cedit est, in tra Curioni.
 Et Caciter nihilto doctiores alijs, prolatione lan
 tum quarda peregrina lingua compositas, quar
 no ipsi quidem intelligunt, recitant memoriter
 et in oia, Christianos se esse gloriando, eximia
 ueneratione Thomam Apostolum colunt: atque
 ad patres illor olim in ea insula ab Apstolo
 baptizatos, originem referunt sua; multaq;
 firm ja Christiani moner exoleuerit: religio
 nis ostendunt vestigia. Sacella pte magis, cum
 simplex extenda & ornata: cunctis in arboribus
 cum lychnis prorepentibus: et quonia pau
 peras tinctinbulorum alimit usum, lignis ut
 pitaunt: ubi aqua nro somla hebdomada
 assulet, convenienti populo signum datur
 Caciter porro quamquam conubio implenti, tamen
 abstinentia sunt insigne, quoties jeiunant, non
 solum carae ac lactis, sed etiam pisce, cui magis
 est opta, proisy abstinent: ut alio mirantur
 citius quam quicquam tale dequere, dactylis
 duntaxat & oleum vitellum. Quin etia quad
 gesimas quod annis bonas, quarum altera singulis
 colit, rite jeiunant: et si qui forte profani homines
 carnem per ea tempora gustauerint, templi aliam
 prohibentur. Ceterum satis constat, a Caciterij
 usque

Caciter insula
Curionibus.

Caciter ab
stinentia in
signes

ut posse inpositis iam diu neque in istis quem
 quam Chripianis protulerit, neque in istis fieri. Sed totorum
 Accedebat Saraceni domini, qui indigenas per
 uim subegere, ut raris impit tos: quippe non
 solim ipsos nuptos uexabat multis, sed etiam
 eorum paruos filios, e complexu praentium
 abreptos, exorantia Saracorum faris ini-
 tiare gustiebat. Itaque ex inuicem aspectu
 congre, ruge tunc nung molestia. Haurig
 quam uelitia uexat, indigne forens ius a
 maioribus degonor religiois, quam profi-
 tebantur ignebat, a Catholici sacerdotibus de-
 pitulos. In Saracorum ditione esse, uelid oues in
 poty fudo luporum. Cuius cor si quid per tempus
 marce: in pitura exoptaret, uenianta in uere
 grana homine lingua non suppelobat uolubus
 minimeque. Sed utrumque uelid est difficile uari-
 tati. Et proprijs nationum signis ad roman-
 na uisugione uelitus, et quibus uenque rob-
 poterat, tantisper dum ibi fuit, homines tu-
 der Chripianis imbuil uelitus. Puerorum que-
 que complures, libertipimis eoru parentibus
 baptizant, uia pro se quique ad eum uenior
 suos deducere coepunt, ceteris orantibus, ut
 apud eos uenirent ne graueretur, pollicen-
 tois, aminem prois, qui non baptizant ad lua-
 ratur, tota insula futurum. Haurig orat
 etri loii uelitus. Et inuicem orant uelid om-
 lor, omnium te proterquam illorum salubis
 immemor, Proter adit, messenque iam uelid
 ram ac parata ostendens, precatibus, ut per om-
 dem uelid uelid ibi morantibus. Ad proter
 satis quare eum insula Turcorum populati-
 coposum / committendum sibi raly non est, ut
 salis uelid

Sotororum
 uitoro uul-
 tio.

Sotororum
 uitoro uul-
 tio.

Magnam uim
 uitoro uul-
 tio.

In Sutorum
 insula uelid
 te ostendens
 inuicem exopti-

tulit, ut in servitutem abduceretur à Turcis.
 Ego cyrocia eis in miseror feminor benigno
~~statu~~ ~~illud~~ ~~alio~~, ipsum admovent, ne pro se
 spe ut boni se falli faceret. Noli, inquit, audire
 herese in prius, ne omittas meliora. Quil tan-
 cupare ipse laborare caperet, ubi major fructu
 labor est, minora periculis praemin. Alia tu
 rugia attinger, alij Christiani manent, alium
 quos utique operam & tutius prout od me
 Min. Tum Francisq, quoriam ei reor
 uiliter tur, quem sicut, plus uilero, quam se,
 in iustis potestate se omnino fore respondit.
 Indigenas inale solaty, promittit comitibz uhi-
 tem, utinamq, terrarum opes, cordi futuram.
 Ad exhibendam omnes ad redum interim raptis
 non in merito generati omis prauis rotindenda
 uhorataty, contra illis quel malura ostendit opis.
 Nec promissu seculat. Ab eis degressus, ut pri-
 mum occasio se obtulit, ad Tolunum Lusitanica
 Regem literas dedit, quibus se uoluerit Christia-
 nis, tanquam eius errantibus sine pastore, leuata
 ter ab omnibus. Saracorum insuper tyrannide
 opprimer, uehementer repice promittentia com-
 mendaret. In ea quippe insula Saraceni p-
 uim uoltra ius, fuisse omnis dominari, ut qui
 Christianos indigenas, siue in Christiana fide
 propensos, uiliter ab alumnis Aegypti Thomae
 miserandum in modum opprimer ac uilueret; ad
 hoc eundem liberos per uim e gromio parcati
 raptus iustitiam studend Mahometi Salena, quo.
 Prospicere p, Rex, ne paulatim in Saracis
 nouum mores ut rity abierunt; et quibus eorū
 corpora ius delijet, utro ipri autem darent
 Actum

Francisci epla
 ad Regem Lusit
 anie

Abum de illis fore, nisi in Lusitania Regis umbra
 delitebant. Ceterum non dubitandum, quin Regi
 cui hoc delirret, ut mag ex omnibus Christianis
 Regibus pisset, videtur hanc mentem esse habuisse,
 ut vellet, misisset illos et afflicto protegere ut
 tubari. Proinde sic militandi, quos committens
 Dominus divino retemperat sanguine, hosi pro regu-
 libus optibus Dominus suo Comosuaru. Pueractin
 vero iam totum hoc negotium nullo periculis
 nullo sumptu, vnta Johis Regis confici pisset.
 Classi nudi Regia illar hie ubique fortuna im-
 perator, ut Sorditoror sui praxitit abimmanis
 vna Saraceni Domini tyrannide vincitator.
 Haud exiida Juemat Trahisi biloru ac procer.
 Caura noc homitior Kaneru, quim Regis
 vira, noc magis vidi, fuit. Naque hant reg-
 nira, quim eiy pietate dignum erat, clapsa de libarantur
 eo destinat. Et bellum fuit tam felice quim
 pium. Surotra pulvis Saraceni vncupla, in
 depona romitio impotabilis Toriam exompti, un
 bellum quoyne insula praxititum imperitum, ut
 libertas nobi qualiter optet, quim Lutor. Kaneru
 deinto eo non videtur, beneficium libertate magis
 adperit. In vna insula quordat e Sociotale milit-
 qui vlyngitatem illam Domini vincum demis
 volarent, & Saraceni tyranide, de pulra, obia
 Solana tyranidem depellorant. Et Sociotia in
 vna vna fecisset, Kaneru ad suu se mun
 poritque reuocant. eadlongra vncignitatu
 & industria tenore, quo Initium itor suscepit
 praxititatu Arabie oram ac Saraceni, aliquando
 pemonit in Indium. Quam egregiam India in
 bon appetunt pnt. Non. Aliqua ciuotem anni
 M.D. XLX ipso die Sancti Iocani ante porta
 Lusitanam ferra, Indis fene memorat. Quippe eo in
 Francis

Ductoris
 Francisci
 gudu Socia
 vna Kaneru

Francisii Hauorij

Francisus Hauorij summo Dei beneficio ac munere illis gentibus natq; magna ex parte diuina salutemq; in Indiam secum aduexit. Numq; et ipse perditas illar nationes seruauit maximis beneficijs, sicut ut Euangelij lumine alutis; et ceteris suis in omni Indiam, asperitatem gentium conuersionem aperuit. Id ad id plant omnibus suis reliqua narratio. Postea enim res gestae Hauorij copiosius, quam adhuc fecimus, perscribemus. Num superiora magna ex parte non quidem dubia, sed tamen yncognita sunt, quod ferme literarum luce auerunt. Princeps uero narraturus sum ea, quae partim ab ipso suis memorijs prodita; partim ab ijs, qui um illo diu ac familiariter in India uersati eundem non modo obseruauerunt, sed etiam uerbum crederentur.

Horatij Turseolini
De uita S. Francisii Hauorij
Libor II. diu
Cap. 2.

India sita est in statu India offendent
 India Poetarum Historiisq; uerum
 uocabis in hysca regio est Asia, duplo fore in
 longitudine quam uita regione spatiosior,
 humana lingua ex parte maximo Pontis: quip
 pi a Septentrionalibus. Caucasio communi mti;
 ab Occasu, Indu flumine, a quo nomen trahit,
 ab orbe